

ZARZĄDZENIE NR 137/2014  
PREZYDENTA MIASTA ŚWIĘTOCHŁOWICE  
z dnia 3.04.2014

w sprawie ogłoszenia przeprowadzenia konsultacji z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Świętochłowicach w zakresie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030.

Na podstawie art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.) oraz § 3 ust. 1 Uchwały Nr VI/59/11 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Świętochłowicach projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji pozarządowych i podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

zarządza się, co następuje:

§ 1

Zarządzam ogłoszenie przeprowadzenia konsultacji społecznych z Miejską Radą Działalności Pożytku Publicznego w Świętochłowicach w zakresie projektu uchwały dotyczącej przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030.

§ 2

Ogłoszenie w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych, o których mowa w § 1 stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia i będzie zamieszczone w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej Urzędu Miejskiego oraz na tablicy ogłoszeń.

§ 3

Wykonanie Zarządzenia powierza się Naczelnikowi Wydziału Kultury, Sportu i Spraw Społecznych.

§ 4

Jako komórkę organizacyjną właściwą do przeprowadzenia konsultacji społecznych wyznaczam Wydział Funduszy Europejskich i Promocji Miasta.

§ 5

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PREZYDENT MIASTA

  
Dawid Kostempski

X

Załącznik  
do zarządzenia Nr 137/2014  
Prezydenta Miasta Świętochłowice  
z dnia 3.04.2014

## OGŁOSZENIE

Prezydent Miasta Świętochłowice przedstawia do konsultacji społecznych projekt uchwały Rady Miejskiej w Świętochłowicach w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030

Konsultacje przeprowadzone zostaną w terminie od dnia 3.04.2014r. do dnia 17.04.2014r. w formie spotkania z przedstawicielami organizacji pozarządowych, po przesłaniu projektu uchwały do członków Miejskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w Świętochłowicach we wskazanym wyżej terminie.

PREZYDENT MIASTA

  
Dawid Kostemski

Załącznik:

- projekt uchwały RM wraz z załącznikiem

k

**Uchwała nr ...../2014  
Rady Miejskiej w Świętochłowicach  
z dnia ..... 2014 r.**

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późniejszymi zmianami)

**Rada Miejska w Świętochłowicach uchwała:**

**§ 1**

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Świętochłowic do roku 2030, stanowiącą załącznik do uchwały.

**§ 2**

Traci moc uchwała nr XLVII/364/2002 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 12 czerwca 2002 r. w sprawie przyjęcia Strategii rozwoju miasta Świętochłowice do roku 2015.

**§ 3**

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta.

**§ 4**

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PREZYDENT MIASTA**

  
**Dawid Kostemski**





# Strategia Rozwoju Świętochłowic do roku 2030

*projekt*

Świętochłowice, 2014 r.

Strategia Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 została opracowana w ramach realizacji projektu „Zintegrowane podejście do problemów obszarów funkcjonalnych na przykładzie Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Pomoc Techniczna 2007 - 2013.

Opracowanie:

Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

Urząd Miasta Świętochłowice

Zespół Redakcyjny

Roman Gruszczyk, Izabela Małysz, Bartosz Tyrna, Mateusz Werpachowski

Stanisław Korman, Ryszard Willner-Paster

Konsultacja merytoryczna:

prof. nadzw. dr hab. Adam Bartoszek

prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Czekał

dr Krzysztof Koj

Świętochłowice 2014

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Pomoc Techniczna



UNIA EUROPEJSKA  
EUROPEJSKI FUNDUSZ  
ROZWOJU REGIONALNEGO



## Spis treści

Wprowadzenie, uwagi metodologiczne .....	5
1. Syntetyczne ujęcie wyników diagnozy strategicznej .....	8
2. Analiza SWOT.....	15
3. Koncepcja strategiczna – wizja rozwoju miasta.....	25
Misja samorządu Świętochłowic do roku 2030 .....	26
Wizja Świętochłowic 2030 .....	27
4. Cele strategiczne .....	28
5. Program rozwoju Świętochłowic .....	34
5.1 Projekty strategiczne.....	34
5.2 Cele operacyjne.....	36
Obszar planowania: Gospodarka.....	37
Obszar planowania: Infrastruktura.....	40
Obszar planowania: Społeczność .....	44
5.3 Nowoczesny samorząd – doskonalenie procesów zarządzania.....	47
Obszar planowania: Zarządzanie .....	48
6. System zarządzania strategicznego .....	51
6.1 Wdrażanie Strategii .....	52
6.2 Monitorowanie i ewaluacja .....	53
7. Komunikacja i upowszechnianie Strategii .....	58
8. Zintegrowany charakter Strategii .....	62
Zestawienie tabel.....	65
Zestawienie grafik.....	65
Osoby zaangażowane w prace Rady Liderów Lokalnych.....	65

## Wyjaśnienie skrótów stosowanych w dokumencie

BO – Budżet Obywatelski

BPO – Business Process Outsourcing (zewnętrzna obsługa procesów biznesowych)

CKŚ – Centrum Kultury Śląskiej

DTŚ – Drogowa Trasa Średnicowa

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – Jednostka Samorządu Terytorialnego

KG – Konurbacja Górnośląska

KSSE – Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa (sektor obejmuje też mikroprzedsiębiorstwa)

NGO – organizacje pozarządowe (skrót od angielskiej nazwy non governmental organization)

OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

REGON – Rejestr Gospodarki Narodowej (akronim)

SRPS – Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

UE – Unia Europejska

Szanowni Państwo, mieszkańcy Świętochłowic,

mam przyjemność przedstawić Państwu Strategię Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 – dokument, który wyznacza kierunki rozwoju naszego miasta na najbliższe 15 lat. Zawarta w nim wizja Świętochłowic jest wynikiem intensywnych prac, w których aktywnie uczestniczyli mieszkańcy, liderzy społeczni, zewnętrzni eksperci, konsultanci akademicy oraz przedstawiciele struktur samorządu. Wszystkim, którzy w różnych formach angażowali się w prace nad Strategią serdecznie dziękuję.

Wyzwania stojące przed Świętochłowicami wymagały sformułowania ambitnych celów. Taka też jest niniejsza Strategia – ambitna, ale wykonalna. Jest to program zdefiniowany i wdrażany przez samorząd, pojmowany jako wspólnota nas wszystkich – mieszkańców miasta. Stąd zarówno na etapie opracowania, ale mam nadzieję, że także realizacji, aktywność świętochłowiczian jest kluczem do jego sukcesu. Strategia wyznacza w niektórych obszarach zupełnie nowe kierunki, które do tej pory nie były obecne w programach rozwojowych miasta. W tym sensie chcę, aby nowoczesne Świętochłowice budowały pozycję konkurencyjną w oparciu o nowatorskie i innowacyjne idee, które będą naszą siłą tam, gdzie musimy się mierzyć z konkurencją ze strony innych, większych ośrodków miejskich. Jednocześnie, jako ważne punkty odniesienia, w Strategii są obecne dobre śląskie tradycje oraz współpraca z sąsiadami – w ramach Konurbacji Górnośląskiej.

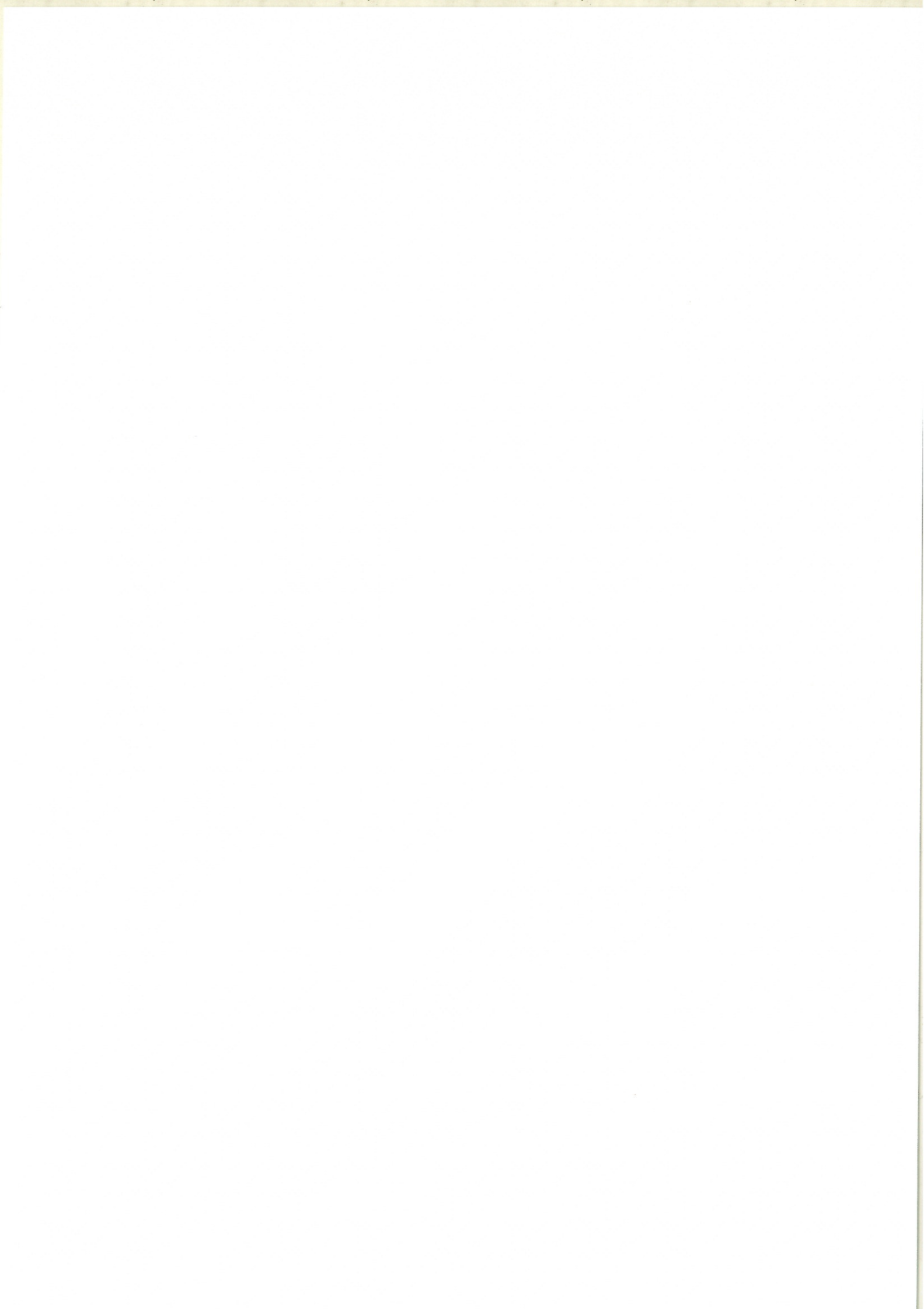
Każdy z elementów Strategii Rozwoju Świętochłowic jest w takim czy innym wymiarze zorientowany na jakość życia świętochłowiczian. Jestem przekonany, że realizacja określonych w niej kierunków rozwoju pozwoli zbudować przestrzeń miasta, która w różnych wymiarach będzie przestrzenią urzeczywistniania Państwa planów, celów i marzeń, przestrzenią rzetelnej pracy, dobrego odpoczynku i wygodnego życia.

Świętochłowicki samorząd, przystępując do realizacji niniejszej Strategii, bierze odpowiedzialność za przyszłe wyniki i rezultaty. Jednak fundamentem przyszłego sukcesu miasta jest jak najszersze zaangażowanie mieszkańców w różne formy działań, które w kolejnych latach będą inicjowane i podejmowane w oparciu o zapisy Strategii. Jestem przekonany, że Świętochłowice w 2030 to nasz wspólny projekt.

Dawid Kostemski

Prezydent Miasta Świętochłowice





## Wprowadzenie, uwagi metodologiczne

Strategia Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 jest kluczową deklaracją samorządu, w której definiuje on wizję i kierunki rozwoju miasta. Prezentowany program działania jest koherentny ze strategiami i programami rozwoju na poziomie krajowym i wojewódzkim. Przyjęto, że spójność wyznaczonych kierunków rozwoju z możliwością wykorzystania zewnętrznego finansowania będzie warunkować skuteczność wdrażania strategii. Podstawą prawną dla opracowania i wdrażania Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 jest Ustawa o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. (Dz. U. 1990 Nr 16 poz. 95 z późn. zmianami), która w artykule 18 ust. 2, pkt 6 wskazuje na kompetencje Rady Miasta w zakresie uchwalania planów gospodarczych. Ustawa pozostawia samorządom dowolność w kwestii metody i formy opracowania tego rodzaju dokumentu.

Działania, których celem było opracowanie strategii podjęto w ramach projektu „Zintegrowane podejście do problemów obszarów funkcjonalnych na przykładzie Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Pomoc Techniczna. Ten aspekt opracowania Strategii w ramach partnerskiego projektu współpracy z sąsiednimi miastami znajduje też swoją kontynuację w samej zawartości założeń rozwoju – partnerstwo i współpraca to jedne z podstawowych wartości, na które zorientowana jest niniejsza Strategia.

Strategia jest kompleksowym programem wspomagającym zarządzanie miastem. Kluczowym etapem prac nad Strategią były warsztaty strategiczne, w których uczestniczyli członkowie Rady Liderów Lokalnych, a także prace Zespołu Sterującego. W pracach tych gremiów udział wzięli radni, przedstawiciele Urzędu Miasta oraz instytucji samorządowych, przedstawiciele organizacji społecznych i sektora biznesu, przedsiębiorcy, mieszkańcy, a także niezależni moderatorzy i eksperci. Ważnym źródłem dla sformułowania ostatecznych zapisów Strategii były również wyniki sondażu społecznego, w którym udział wzięło blisko 700 świętochłowiczian. Zawarte w niniejszym programie zapisy wynikają zatem wprost z postulatów i ocen sformułowanych przez mieszkańców i liderów społeczności lokalnej Świętochłowic.

Integralną część Strategii Rozwoju Miasta Świętochłowice do roku 2030 stanowi opracowanie pt. „Świętochłowice 2013 – Analiza sytuacji społecznej i gospodarczej miasta”, którego celem

było uzyskanie kompleksowego obrazu miasta na potrzeby definiowania kierunków przyszłej interwencji. Zarówno Strategia jak i Analiza sytuacji społecznej i gospodarczej stanowią spójny materiał, stąd aby uzyskać pełny obraz struktury Strategii oraz procesu planistycznego należy rozpatrywać je łącznie. W tym sensie też Strategia stanowi niejako dokument wynikowy – tj. opiera się na konkluzjach w zakresie oceny sytuacji w mieście, perspektyw rozwoju, potencjału miasta, a także barier, które mogą hamować zmiany. Niniejszy program jest zatem kluczowym dokumentem z punktu widzenia rozwoju miasta. Zawiera z jednej strony syntezę wyników prac diagnostycznych w formie analizy SWOT, z drugiej strony definiuje wizję rozwoju miasta oraz cele strategiczne, a także określa wymiar operacyjny – tzn. zawiera rekomendacje w zakresie kierunków interwencji i zaangażowania świętochłowickiego samorządu jako podmiotu odpowiedzialnego za wdrażanie strategii.

Zawartość niniejszego programu jest wynikiem zastosowania metodologii, która obejmowała 3 kluczowe elementy przedstawione poniżej:

*Zestawienie 1 Kluczowe komponenty procesu planowania strategicznego*

#### Badania sondażowe

Przeprowadzenie badań sondażowych metodą ankietową. W dobrowolnym sondażu udział wzięło blisko 700 świętochłowiczian. Wyniki sondażu zostały opracowane i opublikowane w raporcie pt. „Świętochłowice 2013 – Analiza sytuacji społecznej i gospodarczej miasta”

#### Rada Liderów Lokalnych – warsztaty strategiczne

Uczestnictwo przedstawicieli społeczności lokalnej – członków Rady Liderów Lokalnych w cyklu moderowanych warsztatów strategicznych, w ramach których identyfikowano potencjał miasta i bariery rozwojowe, a także analizowano możliwości rozwoju. Każdy z warsztatów został podsumowany w formie notatki, zawierającej istotne oceny obecnej sytuacji w mieście oraz sformułowane podczas dyskusji koncepcje zmian.

#### Zespół Sterujący

W ramach prac Zespołu Sterującego identyfikowano kluczowe uwarunkowania rozwoju miasta, a także wyznaczono kierunki rozwoju w sensie horyzontalnym. Zespół Sterujący korzystał z wyników uzyskanych w ramach warsztatów strategicznych, których analiza była przyczynkiem do dyskusji na temat wizji rozwoju miasta. Efektem prac Zespołu Sterującego było ostateczne ustalenie strategicznych założeń rozwoju Świętochłowic.

Ostateczne sformułowanie treści strategii zostało dokonane w ramach prac eksperckich, w oparciu o przegląd wyników uzyskanych w ramach warsztatów strategicznych oraz prac

Zespołu Sterującego. Ten etap procedury miał charakter syntetyczny i został zrealizowany przez niezależnych ekspertów zewnętrznych. Oceny i koncepcje rozwoju sformułowane w ramach warsztatów i spotkań Zespołu Strategicznego zostały usystematyzowane oraz zweryfikowane w kontekście analiz prowadzonych metodą *desk research*, a także dostępnymi wynikami badań społecznych. Na tej podstawie opracowano ostateczną treść programu.

## 1. Syntetyczne ujęcie wyników diagnozy strategicznej

Świętochłowice są miastem na prawach powiatu położonym w ścisłym centrum Konurbacji Górnośląskiej. KG to kluczowy obszar rozwojowy z punktu widzenia województwa, ale także w skali kraju oraz Unii Europejskiej. Identyfikacja rzeczywistej wielkości KG zależy od metodologii delimitacji. W zależności od podejścia liczba mieszkańców określana jest na poziomie od blisko 2 mln (14 miast na prawach powiatu – rdzeń Konurbacji), aż do niemal 3,5 mln osób. Świętochłowice są usytuowane zatem w samym centrum najsilniejszego (obok Warszawy) polskiego ośrodka gospodarczego. Sąsiadują z Bytomiem, Chorzowem, Rudą Śląską, a od stolicy regionu Katowic dzieli je zaledwie 7 km. Jest to miasto o jednym z najwyższych wskaźników urbanizacji w Polsce (trzecim najgęściej zaludnionym miastem w Polsce – 3 934,8 osób/km<sup>2</sup>). Jednocześnie Świętochłowice to najmniejsze polskie miasto na prawach powiatu pod względem zajmowanej powierzchni – 13,31 km<sup>2</sup>.

Głównym potencjałem, wynikającym z lokalizacji miasta na obszarze Konurbacji Górnośląskiej jest stosunkowo łatwy i szybki dojazd do innych miast, stanowiących główny rynek pracy dla świętochłowiczian oraz możliwość dostępu do wysokiej jakości usług publicznych, zwłaszcza w dziedzinie edukacji, kultury, służby zdrowia. Z kolei głównym wyzwaniem rozwojowym związanym z położeniem jest potrzeba budowania przewagi konkurencyjnej w skali Konurbacji – jakości w sensie gospodarczym lub społecznym, która w sposób trwały wyróżniać będzie miasto w skali całego regionu, przyczyniając się w znacznym stopniu do jego przyszłego zrównoważonego rozwoju.

Miasto posiada bardzo bogatą historię, której przełomowym momentem był datowany na I połowę XIX wieku dynamiczny rozwój przemysłu (górnictwo, hutnictwo). Skutkiem była szybko rosnąca liczba mieszkańców, rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Transformacja ustrojowa oraz reformy gospodarcze i wynikające z nich procesy dezindustrializacji spowodowały likwidację dużych zakładów pracy w Świętochłowicach, co pociągnęło za sobą spadek liczby miejsc pracy, bezrobocie, oraz wynikające z tego liczne problemy w sferze społecznej (wykluczenie społeczne, „gettyzacja” części miasta, przestępczość) i infrastrukturalnej (niszczące budynki mieszkalne i obiekty poprzemysłowe).

Bogate zasoby krajobrazu kulturowego, struktura przestrzenna miasta (z terenami inwestycyjnymi), wartościowa substancja zabytkowa (m. in. obiekty przemysłowe), założenia zieleni projektowanej, układ komunikacyjny, wartości niematerialne (kultura śląska oraz wielowyznaniowość mieszkańców Świętochłowic), jest z jednej strony doskonałym potencjałem dla rozwoju miasta, z drugiej jednak powoduje ograniczenia rozwojowe (szczególnie w zakresie zagospodarowania przestrzennego). Aktualnie Świętochłowice to jedno z najmniejszych miast w regionie, a zarazem najbardziej zurbanizowane. Elementem wyróżniającym miasto jest funkcjonowanie pięciu dzielnic, z zaznaczającymi się wyraźnymi odmiennościami w sferze tożsamości mieszkańców i kultury. Należy podkreślić, że w mieście bardzo dobrze funkcjonują instytucje kultury, do których należy Centrum Kultury Śląskiej, Miejska Biblioteka Publiczna oraz Muzeum Powstań Śląskich.

Wobec regresu przemysłu ciężkiego oraz rosnącego bezrobocia i nasilających się problemów społecznych Świętochłowic, kluczowe okazało się sąsiedztwo innych dużych organizmów miejskich Konurbacji Górnośląskiej. Aktualnie aż 68% pracujących mieszkańców miasta znajduje zatrudnienie poza miastem (głównie w Katowicach), a uczniowie szkół ponadgimnazjalnych bardzo chętnie uczą się w Chorzowie. Zjawisko to powoduje umacnianie się powiązań funkcjonalnych Świętochłowic z innymi miastami Konurbacji, zwłaszcza z Katowicami (w dziedzinie rynku pracy) i Chorzowem (w dziedzinie edukacji). Rozpatrując przyszły rozwój miasta w sposób szczególny należy mieć na uwadze następujące czynniki, stanowiące o jego potencjale:

- Położenie na obszarze tzw. Metropolii Górnośląskiej – najsilniejszego obok Warszawy ośrodka gospodarczego w kraju, o dużej atrakcyjności inwestycyjnej,
- Świętochłowice to jedno z najmniejszych miast w regionie, a zarazem najgęściej zaludnione i zabudowane,
- Bogata historia miasta położonego na Górnym Śląsku, zasoby krajobrazu kulturowego i postindustrialnego wraz z silnymi elementami kultury śląskiej.

Dokonując próby usystematyzowania problemów, z którymi boryka się społeczność lokalna i władze samorządowe, w pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę na niekorzystne zjawiska demograficzne. Ich przejawem jest ciągły spadek liczby mieszkańców, starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny, migracje (zwłaszcza do innych miast

województwa śląskiego). W przeciągu ostatnich 17 lat liczba mieszkańców miasta spadła aż o 7 228 osób, osiągając liczbę 52 372. Prognozuje się, że w perspektywie 2035 roku liczba mieszkańców miasta zmniejszy się jeszcze o 14%.

Przeprowadzona w latach 90. XX wieku restrukturyzacja przemysłu i likwidacja dużych zakładów pracy spowodowała bardzo istotne zmiany w gospodarce miasta. Aktualnie do rejestru REGON wpisanych jest 3 878 podmiotów gospodarki narodowej, spośród których najliczniejszą grupę 79,3% stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Poziom przedsiębiorczości, wyrażony liczbą podmiotów gospodarki narodowej w stosunku do liczby mieszkańców w Świętochłowicach jest dość niski (740 na 10 tys. mieszkańców), w porównaniu do średniej z miast podregionu katowickiego, zwłaszcza Katowic (1 434) i Chorzowa (1 008). Mimo lokalizacji miasta na obszarze z dużymi tradycjami przemysłowymi, w Świętochłowicach nie prowadzi działalności żaden zakład pracy zatrudniający powyżej tysiąca pracowników. Zaledwie 4 spośród działających w Świętochłowicach przedsiębiorstw zatrudnia więcej niż 250 pracowników, co stanowi 0,1% ogółu podmiotów gospodarczych. Dobrze rozwinięta mała przedsiębiorczość, nastawiona głównie na świadczenie usług (handel, budownictwo, transport) stanowi o charakterze lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy w Świętochłowicach. Jedynym widocznym działem gospodarki, związanym bezpośrednio z produkcją (nie usługami) jest przetwórstwo przemysłowe (produkcja metalowych wyrobów gotowych, elementów konstrukcji, opakowania metalowe, itp.). Pod względem poziomu zamożności w przeliczeniu na mieszkańca Miasto Świętochłowice osiąga pozycję znacznie poniżej średniej w podregionie katowickim oraz niżej niż średnia wojewódzka. Konsekwencją jest znacznie niższy budżet i mniejsze możliwości inwestycyjne miasta.

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Świętochłowicach wynoszący 6,7% populacji, jak na warunki województwa śląskiego (5,4%) jest dosyć wysoki. Bezrobocie jest poważnym problemem społecznym w Świętochłowicach. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Świętochłowicach, wynosząca 17,9% (dane za październik 2013 roku) jest wyższa niż średnia dla województwa śląskiego (11%). Bezrobocie dominuje wśród młodych mieszkańców i osób z najniższym wykształceniem. Mimo bliskości i relatywnie dobrego dojazdu do Katowic (doskonałej lokalizacji z punktu widzenia rynku pracy) bezrobocie jest wysokie. Może to wskazywać na brak odpowiednich kwalifikacji mieszkańców, bądź wręcz chęci

do znalezienia zatrudnienia. Problemy na rynku pracy powodują również zmniejszenie dochodów budżetu Świętochłowic. Ponadto Świętochłowice należą do miast, w których statystycznie zarobki nie należą do najwyższych (w mieście zarabia się jedynie 78% średniej krajowej). Czynnikiem wyróżniającym miasto są sprawnie funkcjonujące organizacje pozarządowe, budżet obywatelski oraz wysoki poziom nauczania w szkołach średnich (zwłaszcza liceów ogólnokształcących). Zdawalność egzaminu maturalnego w liceach ogólnokształcących na przestrzeni lat 2007 – 2012 jest bardzo wysoka, wyższa niż średnia dla województwa śląskiego.

Zestawienie 2 Najważniejsze dane w zakresie życia społecznego i gospodarczego w Świętochłowicach

Wskaźnik	2000	2003	2006	2009	2012
Liczba mieszkańców	56 852	56 023	54 938	54 091	52 372
Przyrost naturalny	-110	-108	-78	-89	-150
Współczynnik obciążenia demograficznego*	-	51,7	51,3	53,2	55,4
Saldo migracji	28	-9	-110	-190	-288
Podmioty wpisane do rejestru REGON	3 414	3 551	3 768	3 846	3 878
Osoby prowadzące działalność gospodarczą	2 752	2 891	2 976	3 032	2934
Podmioty w REGON na 10 tys. ludności	667	634	686	711	740
Liczba bezrobotnych	3 589	4 622	3 062	1 995	2 454
Stopa bezrobocia	25,3	28,2	22,2%	15,2%	17,9 %
Liczba organizacji pozarządowych	41	50	58	64	75
Dochody budżetu na mieszkańca [zł]	2 527,04	1 424,70	2 272,56	2 430,57	3 088,43
Korzystający z wodociągu jako % ludności	-	99,2	99,2	99,2	99,2
Korzystający z kanalizacji jako % ludności	-	82,5	82,7	82,7	82,9
Korzystający z instalacji gazowej jako % ludności	-	75,8	73,3	73,3	74,8
Liczba mieszkań	22 867	21 905	21 918	21 953	22 360
Mieszkania oddane do użytkowania	33	57	4	48	36

\* Liczba mieszkańców w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

źródło: GUS

Konsultacje społeczne Strategii przeprowadzone w dniach 17 – 21 lutego 2014 r., z udziałem 170 osób pokazały, że do najważniejszych postulatów mieszkańców w zakresie przyszłego rozwoju miasta należy:

- tworzenie otwartych, ogólnodostępnych miejsc rekreacji, wypoczynku, w zakresie istniejących terenów zielonych, terenów sportowych,

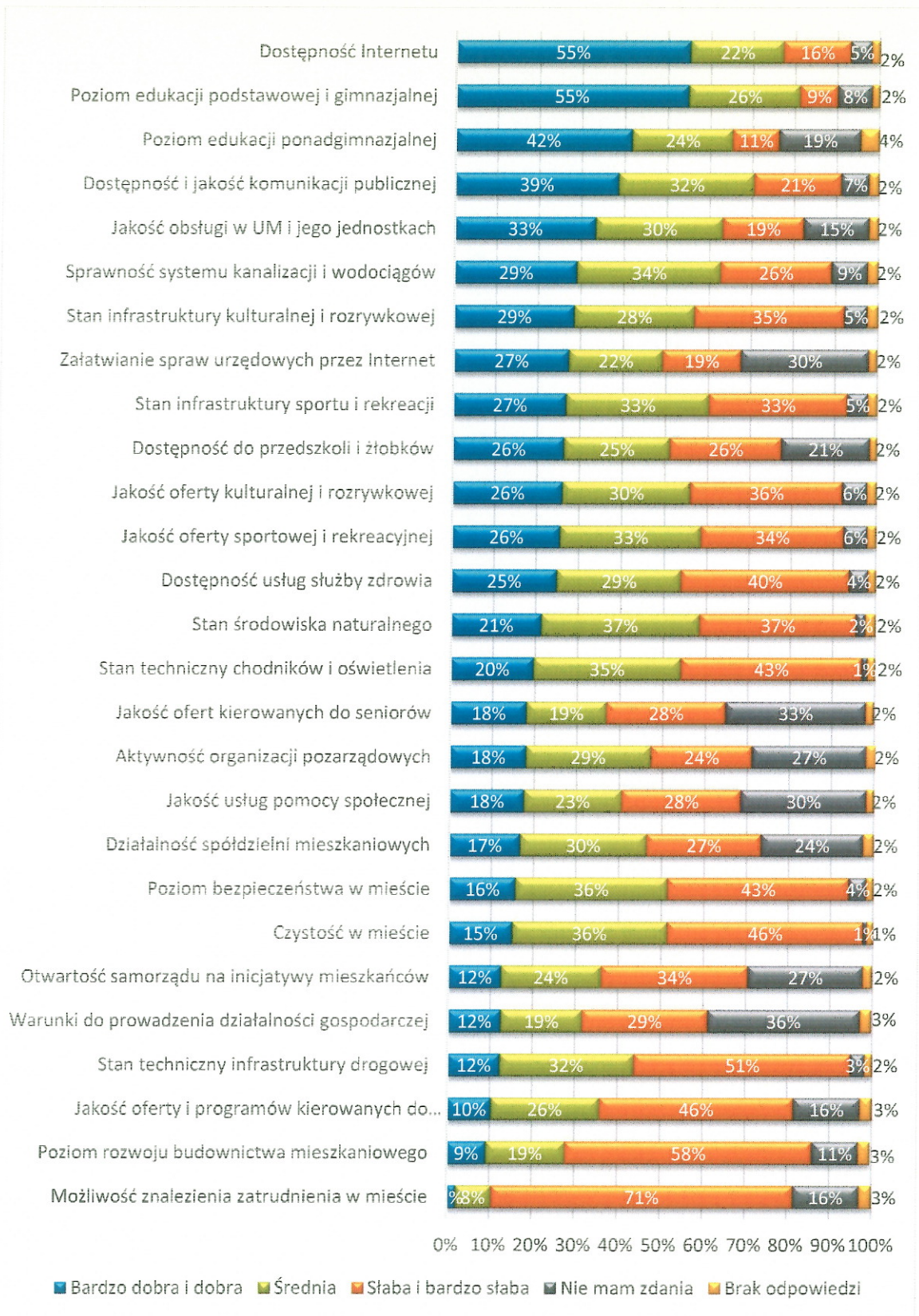


- szerokie wsparcie małej i średniej przedsiębiorczości,
- poprawa jakości i funkcjonalności obiektów infrastruktury społecznej,
- przyciągnięcie inwestora (inwestorów) i stałe tworzenie miejsc pracy,
- poprawa bezpieczeństwa w mieście,
- poprawa jakości polityki informacyjnej miasta w zakresie oferowanych usług publicznych.

Sondaż opinii społecznej przeprowadzony wśród mieszkańców Świętochłowic (w którym wzięło udział blisko 700 osób) przeprowadzony w dniach 9 – 31 stycznia 2014 r. pokazał, że mimo poważnych problemów mieszkańców, jakie napotykają w znalezieniu pracy w mieście, niskiego poziomu przedsiębiorczości, niższych zarobków, to 6 na 10 uczestników sondażu deklaruje chęć pozostania w mieście w perspektywie najbliższych 5 lat.

Mieszkańcy Świętochłowic w największym stopniu oczekują podejmowania działań skierowanych do dzieci i młodzieży. Aż 26% respondentów uznało to za najistotniejszy element, mogący wpłynąć pozytywnie na przyszły rozwój miasta. Bardzo pilną potrzebą jest zapewnienie odpowiedniej bazy sportowej, kulturalnej i rozrywkowej. Konieczna jest również większa aktywność animatorów życia kulturalnego i społecznego, liderów mogących mieć duży wpływ na aktywność mieszkańców i zaangażowanie w sprawy lokalne. Do priorytetów w zakresie rozwoju miasta należy również poprawa bezpieczeństwa w mieście.

Grafika 1 Ocena wybranych aspektów życia w Świętochłowicach (sondaż w grupie 697 mieszkańców)



Brak miejsc pracy i rosnące bezrobocie to największy problem identyfikowany przez mieszkańców Świętochłowic. Miasto jest jednym z najbardziej zurbanizowanych miast w Polsce. Liczne tereny zabudowane, duża liczba budynków mieszkalnych oraz obiektów przemysłowych powoduje, że na samorządzie ciąży konieczność stałego utrzymania i inwestowania w infrastrukturę miejską. W odczuciu mieszkańców estetyka miasta (w tym zły stan infrastruktury) jest jego poważnym problemem.

Z całą stanowczością należy stwierdzić, że do kluczowych kwestii decydujących o przyszłym rozwoju miasta należy pozyskiwanie nowych inwestorów, zmniejszenie bezrobocia, wzrost zatrudnienia oraz promocja i rozwój przedsiębiorczości. Spowoduje to być może zatrzymanie negatywnych tendencji migracyjnych i pozwoli miastu zdobyć przewagę konkurencyjną w zakresie zapewnienia wysokiej jakości życia w mieście.

## 2. Analiza SWOT

## Obszar planowania: Gospodarka

Mocne Strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Położenie na obszarze podregionu katowickiego, klasyfikowanego wysoko pod względem atrakcyjności inwestycyjnej (1-sze miejsce w Polsce w rankingu atrakcyjności inwestycyjnej podregionów dla działalności przemysłowej)</li> <li>– Dobrze rozwinięta mała i średnia przedsiębiorczość, działalność niewielkich firm zwłaszcza w branży usługowej (handel – 31,5% ogółu przedsiębiorstw, budownictwo – 12,6%, transport – 8,4%), stanowiąca o charakterze lokalnej przedsiębiorczości i rynku pracy</li> <li>– Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna, stanowiąca o jakości warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (wodociągi, kanalizacja, sieć gazowa)</li> <li>– Systematyczne zwiększanie zakresu dostępnych terenów inwestycyjnych (Miasto stale zabiega o ich włączenie do podstrefy tyskiej Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej)</li> <li>– Niższe koszty pracy (wynagrodzeń) i wysoki poziom jej podaży, jako ważny element składowy wysokiej atrakcyjności inwestycyjnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Niższy niż w otoczeniu wskaźnik przedsiębiorczości (w Świętochłowicach 740 firm na 10 tys. mieszkańców, woj. śląskie 981, podregion katowicki 1085)</li> <li>– Niemal całkowita dezindustrializacja miasta oraz konsekwencje tego procesu odczuwalne w różnych obszarach życia społeczno-gospodarczego (rynek pracy, degradacja terenów poprzemysłowych, poziom zamożności i zabezpieczenia socjalnego mieszkańców)</li> <li>– Małe zainteresowanie przedsiębiorców lokalizacją inwestycji w Świętochłowicach</li> <li>– Brak oferty programowej i doradczej wspierającej rozwój małej i średniej przedsiębiorczości, niska aktywność związków, stowarzyszeń pracodawców</li> <li>– Niska podaż miejsc pracy w Świętochłowicach powodująca zjawisko migracji za pracą mieszkańców - większość pracujących świętochłowiczian (68%) pracuje poza miastem (głównie w pobliskich miastach)</li> <li>– Niższe niż w otoczeniu średnie zarobki i ściśle związany z tym problem ubożającego społeczeństwa</li> <li>– Występujące zjawisko długotrwałego bezrobocia (dziedziczenia bezrobocia)</li> </ul>

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"><li>– Wysoka kultura techniczna (jako zasób doświadczenia i kompetencji mieszkańców, wynikający z tradycji oraz zapotrzebowania rynku pracy)</li><li>– Duży zasób lokali na wynajem na prowadzenie działalności gospodarczej</li><li>– Działalność Rady Gospodarczej przy Prezydencie Miasta Świętochłowice, tworzącej przestrzeń dla komunikacji i współpracy sektora biznesu z samorządem</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>– Niewykorzystane zasoby wiedzy technicznej kapitału ludzkiego Świętochłowic</li><li>– Duża liczba terenów przemysłowych, które są nieuzbrojone, a przez to także nieatrakcyjne inwestycyjnie</li><li>– Wysokie koszty rewitalizacji terenów przemysłowych</li><li>– Niski poziom rozwoju budownictwa mieszkaniowego, mała liczba mieszkań oddanych do użytkowania (w ostatnich 3 latach oddano ich jedynie 81)</li><li>– Postępujące niszczenie oraz spadek wartości zasobów lokali użytkowych</li></ul> |
|---|---|

## Obszar planowania: Infrastruktura

Mocne Strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Dobra dostępność komunikacyjna miasta (w tym: autostrady A-4 i A-1 z węzłem Sośnica, Drogowa Trasa Średnicowa)</li> <li>– Doskonała lokalizacja w pobliżu Katowic i Gliwic oraz Portu Lotniczego w Pyrzowicach (zauważana i doceniana przez mieszkańców)</li> <li>– Zadawalający stan dróg na terenie miasta</li> <li>– Przebiegająca przez miasto linia kolejowa, ważna z punktu widzenia ruchu tranzytowego na linii wschód – zachód</li> <li>– Położenie w centrum Konurbacji Górnośląskiej, jako ważnego ośrodka rozwoju gospodarczego w skali kraju (możliwość rozwoju przedsiębiorstw w ramach sieci powiązań i łańcuchów kooperacyjnych, dostępność zaplecza badawczo-rozwojowego, instytucji otoczenia biznesu)</li> <li>– Skuteczna polityka przestrzenna świętochłowickiego samorządu, pozwalająca na efektywną gospodarkę przestrzenną w mieście (dostępność aktualnego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a także miejscowych planów zagospodarowania dla ponad 90% powierzchni miasta)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Wysoki stopień zniszczenia budynków, zwłaszcza mieszkalnych oraz konsekwencje tego stanu rzeczy (wzrost kosztów bieżącego utrzymania, pogorszenie ogólnych warunków życia, negatywny wpływ na estetykę krajobrazu miejskiego, odpływ ludności, itp.)</li> <li>– Postępujące, niekontrolowane niszczenie obiektów przemysłowych, cennych z punktu widzenia architektonicznego (np. wieże wyciągowe byłej kopalni „Polska”)</li> <li>– Nieuregulowany (lub niewyjaśniony) stan prawny znacznej liczby budynków mieszkalnych na terenie miasta, co uniemożliwia podejmowanie inwestycji – rewitalizacji lub działań porządkujących przez samorząd lub mieszkańców</li> <li>– Niejednolity stan techniczny oraz stopień wyposażenia budynków w media, niższy niż w otoczeniu stopień wyposażenia mieszkań w łazienkę oraz centralne ogrzewanie</li> <li>– Wysoka intensywność zabudowy miasta (aż 57% całkowitej jego powierzchni) i wynikający z tego brak przestrzeni dla tworzenia nowych budynków mieszkalnych (zarówno jedno- jak i wielorodzinnych)</li> </ul>

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"><li>– Infrastruktura sportowa, wielofunkcyjna, dostosowana do potrzeb mieszkańców, pozytywnie oceniana przez mieszkańców w badaniach sondażowych (boiska, sale gimnastyczne, przystań, strzelnica, kryte pływalnie, sztuczne lodowisko, „Orliki”)</li><li>– Rozbudowana baza instytucji kultury (Muzeum Powstań Śląskich, Miejska Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury Śląskiej)</li><li>– Bogate zasoby infrastrukturalnego krajobrazu kulturowego – głównie obiekty sakralne oraz poprzemysłowe (kopalnie, huty), potwierdzone dla 7 z nich wpisem do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego</li><li>– Wartościowe założenia zieleni miejskiej dobrze wkomponowanej w zurbanizowany krajobraz Świętochłowic</li><li>– Dobrze rozwinięte urządzenia sieciowe: wodno–kanalizacyjne i gazowe, uporządkowana gospodarka wodno–kanalizacyjna</li><li>– Wysoka ocena mieszkańców w zakresie dostępności sieci szerokopasmowej na terenie miasta</li><li>– Niskie ceny mieszkań na rynku wtórnym w relacji do cen w innych miastach Konurbacji Górnośląskiej</li><li>– Doświadczenie w realizacji projektów przy udziale zewnętrznych źródeł finansowania (np. fundusze strukturalne UE)</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>– Degradacja terenów potencjalnie stanowiących atrakcyjne zasoby inwestycyjne (istotne potrzeby w zakresie kosztownych działań rekultywacyjnych z uwagi na obecność pozostałości infrastruktury przemysłu ciężkiego)</li><li>– Uciążliwość tranzytowego transportu drogowego w ramach wewnętrznego układu komunikacyjnego w mieście (hałas, emisja spalin, niszczenie nawierzchni)</li><li>– Tzw. „wąskie gardła” występujące w ramach wewnętrznego układu komunikacyjnego (zwłaszcza w korytarzach drogowych przebiegających przez linie kolejowe)</li><li>– Brak wystarczającej liczby i powierzchni zagospodarowanych, funkcjonalnych otwartych przestrzeni publicznych</li><li>– Niewystarczająca liczba miejsc w żłobkach (publicznych i prywatnych)</li><li>– Niewystarczająca liczba miejsc w domu pomocy społecznej dla osób starszych (długi okres oczekiwania na wolne miejsce)</li><li>– Znaczące potrzeby w zakresie usuwania barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych, zwłaszcza tych ze znacznym stopniem niepełnosprawności ruchowej</li><li>– Czystość w mieście, zwłaszcza w obrębie budynków zbiorowego zamieszkania oraz zjawisko indolencji mieszkańców w zakresie zachowania porządku i schludności otoczenia miejsca zamieszkania</li><li>– Występujące problemy związane z jakością środowiska naturalnego</li></ul> |
|---|---|

	<p>obniżające komfort i jakość warunków zamieszkania: niska emisja, hałas, promieniowanie elektromagnetyczne, występowanie terenów zdegradowanych i zdewastowanych</p> <ul style="list-style-type: none"><li>– Niski dochód budżetu miasta na mieszkańca (3088 zł w 2012 r., podczas gdy średnia dla woj. śląskiego wynosi 3547 zł, wskaźnik dla Katowic 4515 zł)</li></ul>
--	---



## Obszar planowania: Społeczność

Mocne Strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Położenie w centrum Konurbacji Górnośląskiej, dające mieszkańcom możliwość łatwego dostępu do wysokiej jakości usług publicznych (medycznych i społecznych, kulturalnych, rozrywkowych, edukacyjnych, itp.)</li> <li>– Położenie w centrum KG determinuje dobrą dostępność ofert na rynku pracy na tym obszarze</li> <li>– Silne przywiązanie mieszkańców do lokalnej ojczyzny (utrwalony patriotyzm lokalny) oparty na bogatej historii i dziedzictwie kulturowym</li> <li>– Aktywna działalność oraz bogata oferta Ośrodka Sportu i Rekreacji „Skałka”</li> <li>– Dobrze rozwinięta oferta dla osób starszych, w znacznym stopniu oparta o działalność organizacji pozarządowych</li> <li>– Funkcjonowanie sprawnych, rozwiniętych organizacji pozarządowych, aktywizujących społeczność lokalną, oferujących wysokiej jakości usługi publiczne</li> <li>– Dostępność usług publicznych w zakresie opieki nad osobami starszymi (oferta Zakładu Opiekuńczo – Leczniczego i domu pomocy społecznej)</li> <li>– Funkcjonowanie Centrum Integracji Społecznej, jednostki miejskiej, która specjalizuje się w reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem oraz realizacji zatrudnienia socjalnego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Niska ocena ogólnego poziomu jakości i warunków życia w mieście (poziom życia w mieście zidentyfikowany w sondażu jako kluczowa słaba strona Świętochłowic)</li> <li>– Niekorzystne tendencje demograficzne (spadek liczby mieszkańców - w przeciągu ostatnich 17 lat liczba mieszkańców miasta spadła aż o 7228 osób; starzenie się społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny, migracje). Ostra „konkurencja o mieszkańców” z innymi miastami KG</li> <li>– Niska podaż miejsc pracy (niska liczba miejsc pracy). Niskie oceny mieszkańców w zakresie możliwości znalezienia zatrudnienia w mieście</li> <li>– Wysoka stopa bezrobocia (17,9%, por. woj. śląskie 11%), zwłaszcza wśród młodych (47,3% bezrobotnych to osoby do 35 roku życia). Problem dziedziczenia bezrobocia i postaw roszczeniowych</li> <li>– Duża liczba bezrobotnych, którzy utracili pracę w wyniku likwidacji zakładów przemysłowych w latach 90-tych XX w., a obecnie charakteryzujących się niską zdolnością do podjęcia pracy</li> <li>– Duża liczba osób długotrwale bezrobotnych (problem podjęcia pracy przez te osoby w systemie 8-godzinnym, brak wykształconego nawyku pracy)</li> </ul>

- |   |   |
|---|---|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>– Wysoka ocena mieszkańców w zakresie dostępu do usług publicznych w dziedzinie edukacji, oferowanej przez podmioty publiczne (na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym)</li> <li>– Wyższy niż w woj. śląskim poziom zdawalności egzaminów maturalnych w liceach ogólnokształcących (w Świętochłowicach 95,5%, przy średniej dla województwa śląskiego 89,6%)</li> <li>– Dobre wskaźniki statystyczne w zakresie poziomu bezpieczeństwa w mieście. Niższy niż w województwie wskaźnik liczby popełnionych przestępstw w stosunku do liczby mieszkańców (w 2012 r. 17,7 przestępstw na 1 tys. mieszkańców, przy średniej dla regionu 20,9)</li> <li>– Świętochłowicki Budżet Obywatelski, który stwarza możliwości bezpośredniego oddziaływania mieszkańców na realizowane kierunki polityki inwestycyjnej samorządu (w 2014 roku wartość BO wynosi 250 000 zł)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– Zjawisko migracji za pracą mieszkańców (68% pracujących świętochłowiczian pracuje poza granicami miasta)</li> <li>– Postępujące ubożenie społeczeństwa i wynikające z niego wzrastające potrzeby opiekuńcze oraz narastający problem bezdomności</li> <li>– Większy niż w otoczeniu odsetek osób korzystających z pomocy społecznej (6,7%, podczas gdy średnia w regionie 5,4%)</li> <li>– Niskie przeciętne zarobki. W mieście zarabia się jedynie 78,1% średniej krajowej</li> <li>– Niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie bogatej oferty życia kulturalnego, w tym także brak miejsc spotkań (rozrywka i gastronomia: kino, puby, dyskoteki, kręgle, itp.)</li> <li>– Niski poziom współpracy NGO z przedsiębiorcami i wynikający z tego brak rozpowszechnienia finansowych i pozafinansowych form wsparcia organizacji pozarządowych przez przedsiębiorców</li> <li>– Słabo rozwinięty system tworzenia partnerstw lokalnych (NGO – NGO oraz NGO – sektora biznesu)</li> <li>– Zauważalna rywalizacja pomiędzy NGO w zakresie aplikowania o środki miejskie, co powoduje, że organizacje są niechętne do współpracy i dzielenia się nawzajem doświadczeniem i zamierzeniami</li> <li>– Niewystarczający poziom dofinansowania przez miasto zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz niedostateczne wykorzystanie różnorodnych ustawowych form współpracy</li> </ul> |
|---|---|

	<ul style="list-style-type: none"><li>– Brak rozwiniętej infrastruktury współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi (np. centrum organizacji pozarządowych, inkubator dla NGO)</li><li>– Brak rozwiniętego sektora przedsiębiorczości społecznej (spółdzielni socjalnych)</li><li>– Niskie zaangażowanie młodzieży w działalność społeczną (aktywności w NGO)</li><li>– Niska aktywność placówek edukacyjnych w zakresie współpracy z NGO w dziedzinie profilaktyki uzależnień</li><li>– Miasto nie jest przystosowane dla osób niepełnosprawnych, w tym niewidomych (m.in. deficyt sygnalizacji świetlanych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych)</li><li>– Występowanie obszarów o nasileniu zjawisk i problemów społecznych (zjawisko „gettyzacji” części miasta – wysoko patogenne obszary problemowe)</li><li>– Wysoka konkurencja miast sąsiednich w zakresie edukacji (największa liczba świętochłowiczian uczących się w szkołach ponadgimnazjalnych poza granicami miasta, wybiera placówki oświatowe w Chorzowie)</li><li>– Niezadawalający poziom bezpieczeństwa publicznego w percepcji mieszkańców, w szczególności osób starszych, wzrost liczby przestępstw popełnianych przez młodocianych</li><li>– Niewystarczająca oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 – w formie żłobków lub klubów dziecięcych powodująca znaczne utrudnienia w możliwości powrotu do pracy mieszkankom miasta</li></ul>
--	--

W ramach analizy SWOT standardową procedurą jest także ocena szans i zagrożeń zewnętrznych mogących oddziaływać na efektywność działań podejmowanych przez daną organizację. W tabeli poniżej wskazano czynniki, które występują (lub mogą potencjalnie wystąpić) niezależnie od aktywności świętochłowickiego samorządu, lecz stanowią jednocześnie konkretne uwarunkowania, w obrębie których samorząd będzie realizował swoje założenia rozwoju. Analiza szans i zagrożeń stanowi zatem w pewnym sensie analizę ryzyka w kontekście przyjętego w Strategii (na poziomie celów operacyjnych) zakresu interwencji samorządu Miasta Świętochłowice.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Lokalizacja miasta w centrum Konurbacji Górnośląskiej, w ramach bardzo korzystanego układu komunikacyjnego, obejmującego oprócz dróg, także system połączeń kolejowych i dostępność dynamicznie rozwijającego się portu lotniczego w Pyrzowicach</li> <li>– Możliwości współpracy w ramach Konurbacji Górnośląskiej lub innych form partnerstwa z sąsiadującymi miastami (np. kontynuacja współpracy w ramach projektu Miasto<sup>3</sup> – z Chorzowem i Rudą Śląską)</li> <li>– Rozwój współpracy międzynarodowej (np. w ramach sieci miast partnerskich) i wykorzystanie najlepszych praktyk rozwoju przestrzeni miejskich</li> <li>– Poprawa koniunktury na rynku w wymiarze globalnym powodująca wzrost popytu na stal (co może być impulsem do rozwoju sektora stalowego w Świętochłowicach)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Drenaż świętochłowickiego kapitału ludzkiego przez wiodące miasta Konurbacji Górnośląskiej (Katowice, Gliwice)</li> <li>– Wysoka konkurencja innych ośrodków miejskich w Polsce w zakresie przyciągania inwestycji (w szczególności miasta dysponujące znaczącymi zasobami terenów potencjalnie atrakcyjnych dla rozwoju biznesu)</li> <li>– Pogłębianie się kryzysu finansów publicznych w kraju</li> <li>– Przeregulowany system prawny – dalszy wzrost poziomu złożoności i komplikacji prawa oraz tworzenie niejednoznacznych przepisów i częste zmiany w systemie prawnym</li> <li>– Dalszy wzrost obciążenia samorządów (nowe zakresy zadań) bez zapewnienia wystarczających środków</li> <li>– Trudności z przełamaniem barier dla reorientacji oświaty, modyfikacji i unowocześnienia programów nauczania (niechęć do wdrażania zmian, kto? za ile? kiedy?)</li> </ul>

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Dostępność systemowego (na poziomie krajowym i regionalnym) wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej jako alternatywnej formy działalności gospodarczej i aktywności zawodowej</li> <li>– Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym – starzenie się społeczeństwa w skali kraju i regionu jako potencjał rozwoju gospodarki senioralnej</li> <li>– Rosnąca atrakcyjność Polski jako miejsca lokalizacji inwestycji w sektorze outsourcingu usług dla biznesu (BPO)</li> <li>– Wzrost dynamiki rozwoju gospodarczego Konurbacji Górnośląskiej jako ośrodka o znaczeniu europejskim</li> <li>– Dostępność środków zewnętrznych na finansowanie ważnych inwestycji komunalnych: fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki NFOŚiGW, WFOŚiGW, inne programy krajowe</li> <li>– Wykorzystanie nowoczesnych technologii (rozwój technologii informatycznych i cyfrowych dedykowanych usługom publicznym, wzrost trwałości wykonywanych modernizacji, rozwój dostępnych technologii pasywnych w budownictwie)</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Niechęć organizacji pozarządowych do zawiązywania szerokiej współpracy (ambicje poszczególnych organizacji i ich liderów, brak doświadczenia w partnerskim realizowaniu projektów, brak doświadczenia w nowoczesnym zarządzaniu projektami społecznymi, aplikowaniu o środki)</li> <li>– Niski poziom aktywności inwestorów w związku z niską stopą zwrotu inwestycji (wzrost opodatkowania przedsiębiorców hamujący ich rozwój, wzrost konkurencyjności innych miast nastawionych na przyciąganie inwestorów, brak nowych inwestorów)</li> <li>– Trudności związane z finansowaniem inwestycji komunalnych (brak wolnych środków budżetowych, ograniczenie subwencji zewnętrznych, spadek dochodów budżetu z podatków)</li> <li>– Spadek konkurencyjności przedsiębiorstw, a w konsekwencji zmniejszenie szans na wykorzystanie kapitału prywatnego</li> <li>– Pogłębianie się rozwarstwienia pomiędzy oczekiwaniami pracodawców w odniesieniu do poszukiwanych pracowników (fachowcy z kwalifikacjami zawodowymi), a preferencjami edukacyjnymi młodzieży (wykształcenie wyższe)</li> </ul>

### 3. Koncepcja strategiczna – wizja rozwoju miasta

W obrębie wizji rozwoju Miasta Świętochłowice ogniskują się fundamentalne aspiracje rozwojowe samorządu. Sukces Świętochłowic rozumiany jest w niniejszej Strategii jako suma sukcesów świętochłowiczian – ich satysfakcji w wymiarze prywatnym i zawodowym, poczucia, że żyją w mieście, gdzie możliwe jest realizowanie ich ambicji, celów i marzeń. Jednocześnie świadomość trwałych więzi wewnątrz lokalnej wspólnoty będzie źródłem inspiracji i impulsów do działania, w szczególności tam, gdzie wyzwania nowoczesności mogą zbiegać się z dziedzictwem śląskiej tradycji. Stąd jakość życia mieszkańców, a także grup i organizacji, które tworzą, jest centralnym punktem odniesienia wizji strategicznej.

Wizja Świętochłowic w roku 2030 została zdefiniowana w oparciu o postulaty i wskazania pochodzące z różnych źródeł – z jednej strony odnosi się do diagnozy stanu miasta opartej o dane pochodzące z wewnętrznych statystyk samorządowych oraz źródła ogólnodostępne (GUS, OKE, itp.). Z drugiej strony istotnym źródłem wizji rozwoju Świętochłowic są oczekiwania i opinie sformułowane przez mieszkańców miasta – zarówno w ramach sondażu prowadzonego na potrzeby Strategii (w sondażu udział wzięło 697 dorosłych mieszkańców miasta), jak i w ramach prac Rady Liderów powołanej przez Prezydenta Miasta (cykl warsztatów strategicznych). Opracowanie wyników prowadzonych równolegle działań (*desk research*, sondaż, warsztaty) pozwoliło zdefiniować wizję rozwoju, która była przedmiotem debaty w ramach prac Zespołu Sterującego, w którym uczestniczyli Prezydent Miasta, przedstawiciele Urzędu Miejskiego oraz niezależni eksperci – doradcy i reprezentanci środowiska akademickiego. Pozwoliło to na sformułowanie wizji rozwoju miasta, w której mocno obecne są zarówno bezpośrednie propozycje mieszkańców, jak i elementy programu liderów samorządu. Z punktu widzenia społecznych odniesień kreowania rozwoju Świętochłowic wizja ma charakter zrównoważony, jest zbalansowanym obrazem pożądanego stanu miasta w roku 2030. Wizja Świętochłowic w roku 2030 poprzedzona jest zestawem treści, które w metodologii planowania strategicznego umownie określa się jako misję samorządu. Jest to zbiór podstawowych odniesień dotyczących wartości i zasad, które świętochłowicki samorząd zobowiązuje się traktować jako elementarne wytyczne w ramach działań podejmowanych w celu urzeczywistnienia wizji rozwoju.

## Misja samorządu Świętochłowic do roku 2030



Wysoka jakość życia mieszkańców stanowi fundamentalne odniesienie dla wszystkich działań, które podejmuje świętochłowicki samorząd.

Potencjał wynikający z położenia miasta w samym centrum największej w Europie Środkowej konurbacji wykorzystujemy, aby stworzyć przyjazne otoczenie dla pracy i rozwoju, podejmowania innowacyjnych projektów gospodarczych i społecznych, a także warunków dla wypoczynku i integracji.



Szczególnym wyzwaniem, które podejmuje samorząd Świętochłowic, jest tworzenie spójnej i funkcjonalnej przestrzeni miasta, tam gdzie to możliwe w oparciu o istniejącą zabudowę związaną pierwotnie z przemysłowym charakterem miasta. Deklarujemy podjęcie szeroko rozumianej rewitalizacji Świętochłowic, obejmującej zarówno wymiar przestrzenny, ale też koncentrującej się na efektach społecznych i gospodarczych.



Zmiana społeczno-gospodarcza, którą chcemy osiągnąć będzie zawsze opierać się na podstawowej wartości jaką jest poziom życia świętochłowiczian.

Zasadą zmian, które chcemy osiągać w Świętochłowicach, jest objęcie nimi wszystkich mieszkańców, na równi tych, którzy już obecnie kreują wizerunek miasta, jak i tych, którzy potrzebują wsparcia, a potencjał ich aktywności jest do tej pory niewykorzystany.



Samorząd Świętochłowic będzie gwarantował możliwie najszerszą dostępność nowoczesnych usług publicznych, tak aby w tych dziedzinach życia mieszkańców, w których pomoc struktur miejskich może okazać się przydatna, była ona skuteczna, efektywna i profesjonalna.

Misja Miasta Świętochłowice jest fundamentalną deklaracją, w której samorząd definiuje przestrzeń wartości, do których będzie się odnosił się wyznaczając cele rozwoju. Misja w niniejszej strategii wyznacza zatem zestaw podstawowych zasad działania świętochłowickiego samorządu, a jej elementarną treść misji stanowią dobrostan i dobrobyt mieszkańców miasta. Jest to wyraz pojmowania samorządu jako wspólnoty mieszkańców, a równocześnie wypowiedzianym wprost zobowiązaniem lokalnych struktur samorządowych

do przyjęcia takich metod działania, które będą koncentrować się na poprawie jakości życia świętochłowiczów.

Wartości, których poszanowanie deklaruje świętochłowicki samorząd, znajdują następnie wyraz w wizji rozwoju miasta, która jest zarazem ogólną charakterystyką oddziaływań wdrożenia niniejszej Strategii.

## Wizja Świętochłowic 2030

Położenie w centrum Konurbacji Górnośląskiej jest szansą i wyzwaniem. Świętochłowice jako czerpiące z trwałości śląskiej tradycji są równocześnie przyjazną przestrzenią wygodnego i nowoczesnego życia oraz ambitnych projektów i marzeń.



Konkurencyjność gospodarki Świętochłowic opiera się o tradycje wysokich kompetencji technicznych oraz sektor usług, który rozwija się w odpowiedzi na dynamikę zmian społecznych. Rozwój gospodarczy jest związany z rozwojem nowoczesnej edukacji i znajduje solidne oparcie w talentach, umiejętnościach i wiedzy świętochłowiczów.



Innowacyjne i korzystające z przykładów najlepszych europejskich praktyk podejście do rewitalizacji gwarantuje nową jakość przestrzeni miejskich Świętochłowic w sensie funkcjonalnym i estetycznym. Atrakcyjność Świętochłowic jako miejsca wygodnego życia i dynamicznego biznesu determinuje dostępność mieszkań, nowoczesna infrastruktura społeczna, wydajny układ komunikacyjny oraz strefy aktywności gospodarczej.



Świętochłowiczanie tworzą wspólnotę równych szans, której kołami zamachowymi są inicjatywy podejmowane przez liderów instytucji i organizacji. Tak wyzwalana jest aktywność oraz kreatywność różnorodnych grup i środowisk, także tych, które do tej pory w mniejszym stopniu uczestniczyły w kreowaniu rozwoju miasta. Miarą sukcesu rewitalizacji obszarów problemowych w mieście jest radykalne ograniczenie skali negatywnych zjawisk społecznych oraz rzeczywisty poziom rozwoju partnerstwa – wzajemnej inspiracji i wspólnego zaangażowania różnych grup i organizacji na rzecz rozwoju Świętochłowic.



## 4. Cele strategiczne

Określenie wizji rozwoju Świętochłowic pozwoliło na zdefiniowanie zestawu celów strategicznych, które wyznaczają horyzont pozytywnych zmian jakościowych w obszarach planowania – a zatem będą stanowić główne kierunki interwencji samorządu w perspektywie do 2030 roku. Warto podkreślić, że wyznaczone obszary planowania – w ramach których określono cele rozwoju – są kompletne, a więc obejmują całość obszarów, w których samorząd może podejmować skuteczną interwencję, działania aktywizujące lub wspierać potencjalnych partnerów.

Grafika 2 Cele strategiczne rozwoju Świętochłowic do roku 2030



### Cel strategiczny 1

Stymulowanie wzrostu gospodarczego w oparciu o atrakcyjność inwestycyjną oraz branże wykorzystujące dynamikę zmian społecznych



### Cel strategiczny 2

Budowa przyjaznej przestrzeni miejskiej oraz nowoczesnej infrastruktury społecznej przy wykorzystaniu potencjału poprzemysłowego miasta



### Cel strategiczny 3

Tworzenie warunków dla wzrostu jakości życia wszystkich mieszkańców, także tych zagrożonych różnymi wymiarami wykluczenia i marginalizacji

Przyjęcie do realizacji określonych powyżej celów strategicznych pozwoli skutecznie zmieniać miasto, tak aby postulatywny charakter wizji stał się opisem rzeczywistej kondycji Świętochłowic w 2030 roku. Aby bardziej precyzyjnie określić treść poszczególnych celów strategicznych, niezbędny jest krótki opis, zawierający kluczowe odniesienia w ramach poszczególnych domen strategicznych. W oparciu o opis w ramach trzech wyznaczonych obszarów, kolejny etap procesu planowania pozwoli na uszczegółowienie celów strategicznych na poziomie operacyjnym (wyznaczenie konkretnych kierunków interwencji i metod działania).



#### Cel strategiczny 1

Stymulowanie wzrostu gospodarczego w oparciu o atrakcyjność inwestycyjną oraz branże wykorzystujące dynamikę zmian społecznych

W ramach niniejszej Strategii przyjęto założenie, że samorząd nie dysponuje instrumentami, które pozwalają bezpośrednio wpływać na konkurencyjność i dynamikę rozwoju przedsiębiorstw działających na terenie Świętochłowic. Miasto może jednak stwarzać warunki, w których promowane są projekty gospodarcze w pewnych konkretnych obszarach lub branżach i systematycznie poprawiać poziom dopasowania systemu edukacyjnego do zmieniających się uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Podstawowym elementem programu rozwoju gospodarczego Świętochłowic jest szeroko rozumiana promocja inwestycji zewnętrznych. Pod pojęciem promocji rozumiana jest tu aktywność samorządu zarówno w zakresie działań infrastrukturalnych, jak i systemowych. Przygotowanie i udostępnienie terenów inwestycyjnych (zarówno typu *greenfield* jak *brownfield*) jest jednym z kluczowych warunków zdyskontowania przewag konkurencyjnych w obrębie atrakcyjności inwestycyjnej (niskie koszty pracy, tradycyjnie wysokie kwalifikacje techniczne mieszkańców, bardzo dobre uwarunkowania lokalizacyjne i komunikacyjne). Równocześnie cel operacyjny wskazuje na konieczność rozwoju nowoczesnego systemu pozyskiwania inwestycji (warunki prawno-administracyjne na poziomie lokalnym, promocja, obsługa inwestora). Kierunkiem działania jest stworzenie warunków dla inwestycji w sektorze nowoczesnych usług dla biznesu (BPO), a także aktywizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych. Wymaga to tworzenia nowej infrastruktury (lub rewitalizacji) niezbędnej do lokowania przedsiębiorstw BPO – głównie w zakresie wspierania powstawania powierzchni biurowych o wysokim standardzie.

Kluczowym kierunkiem wsparcia w obszarze gospodarki jest także rozwój tzw. „srebrnej gospodarki” w różnych wymiarach. Nowoczesne usługi dedykowane seniorom stanowią mającą wiodący obszar w zakresie promocji przedsiębiorczości. W perspektywie roku 2030

Świętochłowice staną się wiodącym ośrodkiem w tej branży, także w zakresie aktywizacji gospodarczej i zawodowej osób z grupy 50+, wykorzystując tym samym zjawisko starzenia się populacji jako potencjał dla rozwoju gospodarczego.

W ramach celu strategicznego odnoszącego się do obszaru rozwoju gospodarczego należy oczekiwać efektów synergii z działaniami w zakresie infrastrukturalnym (rewitalizacja, usuwanie barier, promocja budownictwa mieszkaniowego) oraz społecznym (reorientacja oświaty, uczenie się przez całe życie, promocja przedsiębiorczości społecznej).



#### Cel strategiczny 2

Budowa przyjaznej przestrzeni miejskiej oraz nowoczesnej infrastruktury społecznej przy wykorzystaniu potencjału poprzemysłowego miasta

W Świętochłowicach identyfikuje się znaczne obszary wymagające rewitalizacji. Dotyczy to zarówno zdegradowanej tkanki mieszkaniowej, jak również terenów i obiektów poprzemysłowych. Istotnym wyzwaniem jest zatem przywracanie wartości substancji miejskiej oraz wykorzystanie terenów poprzemysłowych jako potencjalnych lokalizacji inwestycji typu *brownfield*. Istotne jest również zwiększenie poziomu dostępności podstawowych urządzeń w mieszkaniach w zasobach komunalnych (łazienki, centralne ogrzewanie), w celu zapewnienia komfortowych warunków życia wszystkich grup mieszkańców. Porządkowanie przestrzeni miejskiej Świętochłowic uwzględnić będzie następujące kluczowe elementy:

- Zapewnienie bezpieczeństwa – szczególnie w odniesieniu do budynków znajdujących się w złym stanie technicznym, a także pozostałości po obiektach i urządzeniach przemysłowych,
- Wyznaczenie, zabezpieczenie, ochrona, a docelowo zagospodarowanie i udostępnianie obiektów wartościowych oraz kompleksów o walorach zabytkowych,
- Systematyczne działania na rzecz uregulowania stanu legalnego budynków mieszkalnych wraz z uzyskaniem tytułu prawnego do nieruchomości w celu realizacji inwestycji.

Ważnym aspektem działania w zakresie rewitalizacji technicznej obszarów zdegradowanych jest kompleksowy charakter poszczególnych projektów, które zostaną wyodrębnione w ramach opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Pozwoli to uzyskać rzeczywiste efekty w odniesieniu do aktywizacji społecznej i gospodarczej.

Cel strategiczny w zakresie infrastruktury i przestrzeni publicznych obejmuje także działania w zakresie infrastruktury społecznej. Nowoczesne obiekty sportowo-rekreacyjne oraz placówki kultury i oświaty są istotnymi wyznacznikami jakości życia mieszkańców. W tym aspekcie należy również podkreślić konieczność systematycznej poprawy stanu małej infrastruktury publicznej (chodniki, oświetlenie, ławki), rekomendowane jest wykorzystanie rozwiązań łączących funkcjonalność z unikatową formą (*design* dedykowany przestrzeniom publicznym). Ważnym elementem rozwoju w wymiarze przestrzennym jest również zapewnienie wydajnego systemu komunikacyjnego (w szczególności w kontekście dobrej dostępności regionalnego układu drogowego – DTŚ, A1 – A4).



### Cel strategiczny 3

Tworzenie warunków dla wzrostu jakości życia wszystkich mieszkańców, także tych zagrożonych różnymi wymiarami wykluczenia i marginalizacji

Perspektywa rozwoju społecznej wspólnoty mieszkańców Świętochłowic musi uwzględniać następujące kluczowe uwarunkowania: zjawisko starzejącej się społeczności lokalnej, rosnąca konkurencja w odniesieniu do atrakcyjności osiedleńczej, w tym popytu na pracę, dostępność nowoczesnych usług publicznych. Równocześnie trzeba uwzględnić potrzeby tych grup świętochłowiczian, które wymagają wsparcia w obliczu zagrożenia marginalizacją i wykluczeniem w różnych wymiarach. Niniejsza Strategia definiuje politykę społeczną równych szans adresowaną do wszystkich mieszkańców miasta, nie koncertując się na grupach problemowych, co jest przedmiotem innych programów rangi strategicznej.

Podstawowym aspektem celu strategicznego 3. jest wykorzystanie potencjału zawartego w deklarowanej gotowości mieszkańców do aktywnego działania na rzecz rozwoju

Świętochłowic. Za ważny obszar działania należy uznać rozwój zakresu i form współpracy samorządu z organizacjami oraz nieformalnymi grupami mieszkańców. Partnerstwo z organizacjami pozarządowymi wiąże się też bezpośrednio z priorytetowym kierunkiem inwestycji w kompetencje, kwalifikacje i umiejętności. Proces budowy kapitału społecznego Świętochłowic musi angażować przede wszystkim instytucje edukacyjne sektora samorządowego (w zakresie reorientacji oświaty i rozwoju szkolnictwa zawodowego), ale wymagana jest także systematyczna i elastyczna współpraca z organizacjami sektora pozarządowego, pracodawcami, instytucjami otoczenia biznesu oraz rynku pracy.

Szczególnie ważną grupą, na której będą się koncentrować działania inicjowane w obszarze polityki społecznej, są seniorzy. W ramach niniejszej strategii przyjęto, że nieuchronny proces starzenia się społeczności lokalnej należy wykorzystać jako potencjał społeczny i gospodarczy, a kierunki interwencji koncentrować się będą, poza aktywizacją osób starszych, także na edukacji w zakresie usług opiekuńczych, realizacji projektów interpokoleniowych itp. Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym będzie więc pojmowana jako zasób rozwojowy, nie tylko w sensie doświadczeń i kompetencji tych osób, ale także rosnącego popytu wewnętrznego na specyficzne usługi i produkty. Świętochłowicka młodzież zwiększy dzięki temu swoje szanse na znalezienie zatrudnienia, ale także dostęp do ciekawych form aktywności społecznej.

Miasto Świętochłowice, budując swoją wartość jako przestrzeń pracy i wypoczynku będzie budować także unikatową i atrakcyjną ofertę w zakresie kultury, rozrywki, sportu i rekreacji. Ważne, aby w tych obszarach kreować unikatowe propozycje, dopasowane w sensie skali i programu do potrzeb świętochłowiczian, niekoniecznie starające się konkurować z ofertą dużych instytucji i projektów w większych ośrodkach Konurbacji Górnośląskiej. Istotne jest, aby w wyniku działań instytucji samorządowych oraz zaangażowania organizacji sektora pozarządowego, kreować liderów w różnych dziedzinach (głównie w grupach młodzieży), którzy w kolejnych latach będą pobudzać do aktywności zarówno rówieśników, jak i inne kręgi mieszkańców.

Orientacja na liderów jest kolejnym ważnym akcentem w obrębie celu strategicznego – w szczególności w odniesieniu do osób kierujących placówkami samorządowymi. Zarówno szkoły, jak i instytucje kultury, sportu i rekreacji, ale także rynku pracy, wymagają nowoczesnego

zarządzania oraz samodzielnego kreowania i podejmowania wyzwań oraz zmian jakościowych. Menadżerowie w tych organizacjach muszą podejmować odpowiedzialność samodzielnego inicjowania nowatorskich projektów oraz nawiązywania współpracy z partnerami.

W kontekście zagadnień w obrębie domeny „Społeczność” trzeba zaznaczyć, że w niniejszej Strategii projektowane kierunki interwencji co do zasady obejmują grupę docelową wszystkich mieszkańców miasta. Jako dokument o równorzędnym znaczeniu w sensie programowania rozwoju Świętochłowic uznaje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, która w ścisłym znaczeniu obejmować będzie wsparcie tych grup mieszkańców, które są dotknięte wykluczeniem i innymi formami dysfunkcji społecznych. Stąd w prezentowanej Strategii zagadnienia pomocy społecznej są sygnalizowane jedynie w zakresie niezbędnym do wyznaczenia jasnej struktury powiązań i demarkacji w relacji z SRPS.

Priorytetowym kierunkiem w przedmiotowym obszarze planowania jest kompleksowa rewitalizacja społeczna. Szczegóły programu rewitalizacji muszą zostać zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji, który będzie wyznaczał ramy w zakresie obszarów zdegradowanych, a także wskazywał cele integracji i reintegracji społecznej grup mieszkańców, poprzez działania w zakresie zdrowia, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości, kultury, sportu i rekreacji, bezpieczeństwa itp. Rewitalizacja społeczna to kolejny kierunek w ramach Strategii, który jest zorientowany na partnerstwo samorządu, organizacji pozarządowych oraz sektora biznesu.

## 5. Program rozwoju Świętochłowic

Program rozwoju miasta stanowi zbiór ambitnych założeń odnoszących się do zmian, które pozwolą w perspektywie roku 2030 uzyskać zupełnie nową jakość w sensie szeroko pojętych warunków życia w Świętochłowicach. Poniżej zaprezentowano szczegółowe kierunki podejmowanych działań, w ramach których wyodrębniono 4 projekty strategiczne (kluczowe), które zostały bezpośrednio wskazane jako zadania, które zrealizuje świętochłowicki samorząd. Następnie (w podziale na domeny strategiczne) zaprezentowane zostały cele operacyjne wraz z uszczegółowieniem. Dodatkowo, jako niezależny („wewnętrzny”), obszar planowania, wyznaczone zostały założenia dla wzmocnienia efektywności i skuteczności zarządzania w obrębie instytucji świętochłowickiego samorządu oraz jego relacji z innymi organizacjami.

### 5.1 Projekty strategiczne

Projekty strategiczne (indywidualne) stanowią przedsięwzięcia inwestycyjne o kluczowym znaczeniu dla urzeczywistnienia wizji rozwoju Świętochłowic, których wdrożenie jest niezwykle istotne z punktu widzenia osiągnięcia zakładanych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Projekty te w znaczący sposób przyczyniają się do realizacji założeń strategicznych we wszystkich kontekstach (społecznym, infrastrukturalnym, gospodarczym). W ramach Strategii wyodrębniono również horyzontalne kierunki strategiczne, co do których nie jest możliwe ujęcie ich w formie pojedynczych projektów, jednak są jednoznacznie obecne na poziomie celów operacyjnych w ramach każdej z domen planowania.

Grafika 3 Horyzontalne kierunki strategiczne

	Gospodarka	Infrastruktura	Społeczność
Kierunek strategiczny:	↓	↓	↓
Gospodarka senioralna	✓	✓	✓
Kompleksowa rewitalizacja	✓	✓	✓
Reorientacja edukacji	✓	✓	✓
Aktywizacja młodzieży	✓	✓	✓

Zestawienie 3 Wykaz projektów strategicznych

### Projekt strategiczny 1

#### Przygotowanie i udostępnianie terenów inwestycyjnych w ramach Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej

W ramach zadania przewiduje się rozpoczęcie działalności KSSE na terenie Świętochłowic. W kolejnych latach zaplanowano systematyczne powiększanie zasobów KSSE na terenie miasta – uzbrajanie i włączanie do strefy kolejnych terenów inwestycyjnych. Równocześnie zakłada się ścisłą współpracę ze strukturami KSSE.

### Projekt strategiczny 2

#### Budowa wielofunkcyjnej hali sportowo-widowiskowej w Świętochłowicach

Planuje się budowę obiektu w technologii pasywnej, co pozwoli na znaczące ograniczenie bieżących kosztów utrzymania obiektu. Tym samym możliwe będzie przeznaczenie większych środków na działania programowe i animacyjne. Hala ma być ośrodkiem ogólnodostępnym, dedykowanym aktywności w zakresie sportu kwalifikowanego jak i amatorskiego, a także organizacji imprez sportowych, rekreacyjnych i rozrywkowych.

### Projekt strategiczny 3

#### Modernizacja stadionu miejskiego w ramach rozwoju infrastruktury Ośrodka Sportu i Rekreacji „Skałka”

Stadion miejski jest centralnym obiektem kompleksu sportu, rekreacji, rozrywki i wypoczynku na Skałce. Będzie to obiekt wielofunkcyjny i multidyscyplinarny w sensie sportowym, dający możliwości organizacji zawodów i imprez, realizacji cyklicznych programów treningowych (sport kwalifikowany i amatorski), a także innych wydarzeń masowych (koncerty, festyny). Rekomendowana jest realizacja projektu w formule partnerstwa publiczno-prywatnego.

### Projekt strategiczny 4

#### Połączenie miejskiego układu drogowego w zachodniej części miasta z DTŚ

Budowa wewnętrznej obwodnicy miasta (północ – południe) na trasie Bytom - Ruda Śląska. Przedsięwzięcie ma na celu optymalizację wydajności wewnętrznej komunikacji miasta oraz zmniejszenie uciążliwości ruchu tranzytowego Ruda Śląska – Bytom. Inwestycja ma poprawić drożność i spójność systemu drogowego, w szczególności w zakresie przeprawy przez dzielące miasto linię kolejową oraz DTŚ.



## 5.2 Cele operacyjne

Wizja rozwoju Świętochłowic to wizja zmiany, której osiągnięcie wymaga podjęcia przez samorząd konkretnych działań, wdrażania programów branżowych (np. w dziedzinie edukacji, rewitalizacji itp.). Zawartość logiki interwencji w ramach strategii została zaprezentowana w formie celów operacyjnych. Wyznaczają one kierunki działania, które podejmować będzie samorząd Świętochłowic, aby skutecznie urzeczywistnić zdefiniowane uprzednio cele na poziomie strategicznym.

Dla każdego z obszarów planowania (Gospodarka / Infrastruktura / Społeczność) został wyznaczony zestaw celów operacyjnych, z których każdy został opatrzony krótkim uszczegółowieniem. W ten sposób Strategia jednoznacznie określa jakiego typu programy w ramach poszczególnych dziedzin i branż należy podjąć i wskazuje konkretne rozwiązania, których zastosowanie pozwoli na osiągnięcie widocznych i znaczących zmian jakościowych w Świętochłowicach.

Poziom operacyjny stanowi zatem uszczegółowienie celów strategicznych, ale nie zawiera opisu konkretnych przedsięwzięć. Cele operacyjne pozwalają wskazać na tematy, zagadnienia, obszary, które będą przedmiotem aktywności samorządu w ramach implementacji danego celu operacyjnego. Istotne jest, by zdefiniowane działania dawały możliwość twórczego podejścia do konkretnych projektów – tym samym tworząc przestrzeń dla zaangażowania liderów instytucji świętochłowickiego samorządu. Poziom operacyjny nie odnosi się zatem do konkretnych zadań czy projektów, które zawarte zostaną w wynikających z niniejszej Strategii programach branżowych. Również w tym sensie Strategia otwiera dogodne możliwości dla aktywnego udziału mieszkańców, menadżerów w strukturach samorządu oraz liderów organizacji społecznych.

Należy podkreślić, że kolejność, w której wymienione zostały cele operacyjne, nie służy w żadnym stopniu nadaniu poszczególnym zapisom większej lub mniejszej rangi i nie odzwierciedla priorytetowego charakteru poszczególnych kierunków działania. Cele operacyjne są wskazywane w ramach logicznie i przedmiotowo powiązanych sekwencji czy grup, lecz co do zasady mają współmierną rangę i winny być w miarę możliwości realizowane równolegle.

## Obszar planowania: Gospodarka

## Cel strategiczny 1

Stymulowanie wzrostu gospodarczego w oparciu o atrakcyjność inwestycyjną oraz branże wykorzystujące dynamikę zmian społecznych

Nr	Cele operacyjne wraz z uszczegółowieniem kierunków działania
G.1	<p>Rewitalizacja terenów poprzemysłowych na rzecz rozwoju gospodarczego</p> <p>W ramach realizowanych programów rewitalizacji uwzględnione zostaną działania mające na celu udostępnienie nowych przestrzeni dedykowanych dla biznesu. Zakłada się zarówno rekultywację i dostosowanie terenów na rzecz inwestycji w nowe powierzchnie, jak również udostępnienie wielofunkcyjnych obiektów dla różnych form aktywności gospodarczej (np. pasaż, nowoczesne przestrzenie dla zarządzania).</p>
G.2	<p>Udostępnianie i skuteczna promocja atrakcyjnych terenów inwestycyjnych</p> <p>Tworzenie wysokiej jakości terenów inwestycyjnych w dobrze skomunikowanych lokalizacjach. Dostępność oferty w zakresie terenów inwestycyjnych jest ściśle powiązana z nowoczesnymi działaniami w zakresie promocji, opartej o budowę rozpoznawalnej marki Świętochłowic, i projektów inwestycyjnych odnoszących się do konkretnych elementów konkurencyjności tej lokalizacji. Program promocji inwestycyjnej obejmuje również rozwój nowoczesnych usług obsługi inwestora oraz budowę systemu zachęt inwestycyjnych.</p>
G.3	<p>Tworzenie warunków dla lokowania w Świętochłowicach projektów BPO</p> <p>Zapewnienie podstawowych warunków dla realizacji projektów w sektorze BPO (możliwość adaptacji lub budowy przestrzeni biurowych wysokich parametrów, dostępność zasobów ludzkich). Równocześnie – dysponując odpowiednią zawartością oferty uwzględniającej specyfikę branży należy podjąć działania promocyjne (obejmujące nawiązanie współpracy z kluczowymi firmami konsultingowymi w branży, uczestnictwo w targach i konferencjach branżowych, promocję w specjalistycznych mediach).</p>

G.4	<p>Wsparcie rozwoju gospodarki senioralnej</p> <p>Dynamika zmian społecznych pozwala jednoznacznie spodziewać się skokowego wzrostu popytu na szeroki zakres usług adresowanych do osób starszych. W ramach celu operacyjnego zakłada się promocję i wsparcie rozwoju różnorodnych segmentów w ramach tzw. „srebrnej gospodarki” oraz docelowo budowanie pozycji konkurencyjnej Świętochłowic jako istotnego centrum tych usług, zarówno w odniesieniu do wewnętrznego popytu na terenie miasta, jak i rynku obejmującego Konurbację Górnośląską.</p>
G.5	<p>Poprawa dopasowania oferty edukacyjnej do specyfiki zmian gospodarczych</p> <p>W ramach celu operacyjnego zakłada się reorientację polityki oświatowej realizowanej w Świętochłowicach w kierunku zwiększenia roli szkolnictwa zawodowego i technicznego. Równocześnie zakłada się profilowanie realizowanych programów edukacyjnych pod kątem tych sektorów gospodarki, których rozwój będzie promowany jako kluczowych z punktu widzenia konkurencyjności gospodarki miasta. Chodzi tu głównie o specjalizacje techniczne (w kontekście zasobów ludzkich na potrzeby inwestycji zewnętrznych) oraz specjalizacje w ramach tzw. „srebrnej gospodarki” – np. usługi pielęgnacyjne i opiekuńcze, ale również specjalizacje techniczne (profil budowlano-remontowy, technologie dla seniorów itp.).</p>
G.6	<p>Poprawa efektywności współpracy samorządu z sektorem biznesu</p> <p>Dotychczasowe działania, w szczególności w ramach Rady Gospodarczej stworzyły dogodne warunki dla rozwoju współpracy w takich obszarach jak: stanowienie przyjaznego dla przedsiębiorstw prawa lokalnego, gospodarczy wymiar projektów rewitalizacyjnych, dopasowanie działań szkoleniowych i edukacyjnych do potrzeb pracodawców i rynku pracy. Transparentna formuła Rady daje dobre perspektywy dla zwiększenia efektywności współpracy na rzecz rozwoju miasta.</p>
G.7	<p>Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej</p> <p>Uruchomienie i wspieranie rozwoju spółdzielni socjalnych i innych form przedsiębiorczości społecznej powinno być ściśle zintegrowane z podejmowanymi działaniami w zakresie rewitalizacji. Istotne jest również zbudowanie mechanizmów pozwalających na stymulowanie efektywności ekonomicznej powstających podmiotów ekonomii społecznej, np. stosowanie tzw. „klauzul społecznych” w ramach procedur zamówień publicznych realizowanych przez jednostki świętochłowickiego samorządu.</p>

Tworzenie korzystnego otoczenia dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw i MŚP

G.8

Stosowanie instrumentów dochodowych w ramach tzw. pomocy *de minimis* (obniżenie stawek podatkowych podatku od nieruchomości oraz podatku od środków transportowych). Tworzenie warunków dla działalności instytucji otoczenia biznesu i dzięki temu poprawa dostępności różnych form wsparcia rozwoju mniejszych firm (np. rodzinnych, jednoosobowych itp.) dzięki wykorzystaniu środków publicznych (instrumenty zwrotne) oraz możliwości kredytowych (np. poręczenia). Wykorzystanie projektów w zakresie rewitalizacji technicznej dla tworzenia przestrzeni mikroprzedsiębiorstw.

Tworzenie warunków dla rozwoju branż o wysokim potencjale wzrostu

G.9

Zidentyfikowany potencjał Świętochłowic w zakresie możliwości rozwoju obejmuje branże, które mogą opierać dynamikę wzrostu i konkurencyjność na kluczowych atutach miasta – dobrej lokalizacji w ramach wydajnego układu komunikacyjnego oraz tradycjach wysokich kompetencji technicznych. Dodatkowo w Świętochłowicach identyfikuje się niskie koszty pracy oraz dobre możliwości zatrudnienia kobiet, co jest istotne z punktu widzenia atrakcyjności inwestycyjnej. Stąd specjalizacje, które będą szczególnie promowane w ramach celu operacyjnego to logistyka i transport, szeroko pojęty sektor produkcyjny oraz chemia kosmetyczna.

Obszar planowania: Infrastruktura

Cel strategiczny 2

Budowa przyjaznej przestrzeni miejskiej oraz nowoczesnej infrastruktury społecznej przy wykorzystaniu potencjału przemysłowego miasta

Nr	Cele operacyjne wraz z uszczegółowieniem kierunków działania
I.1	<p>Rozwój kompleksu sportowo-rekreacyjnego „na Skałce”</p> <p>Utworzenie nowoczesnego i wielofunkcyjnego centrum sportu i rekreacji na potrzeby realizacji kompleksowych programów aktywności fizycznej, adresowanych do wszystkich grup wiekowych (obejmujących sport kwalifikowany, amatorski, rekreację). W ramach kompleksu należy uwzględnić realizację funkcji rozrywkowych i kulturalnych oraz usługowych. Docelowo kompleks „na Skałce” pełnić ma rolę wielofunkcyjnego centrum, gdzie świętochłowiczanie mogą spędzać czas wolny.</p>
I.2	<p>Modernizacja i wzmocnienie funkcjonalności kompleksu Centrum Kultury Śląskiej</p> <p>Wymagana jest kompleksowa interwencja w zakresie poprawy stanu infrastruktury obiektu CKŚ oraz zagospodarowania jego otoczenia. Zakłada się, że Centrum będzie wiodącą jednostką miejską świadczącą usługi publiczne w zakresie kultury. Pożądane jest stworzenie przyjaznej przestrzeni dla różnorodnych form działalności kulturalnej z wyraźnymi elementami dziedzictwa kultury śląskiej.</p>
I.3	<p>Zintegrowana rewitalizacja techniczna w zakresie tkanki mieszkaniowej</p> <p>Realizacja celu operacyjnego wymaga wszechstronnych działań obejmujących w pierwszej kolejności systematyczne porządkowanie stanu prawnego poszczególnych nieruchomości wchodzących w skład zasobów mieszkaniowych miasta. Dodatkowo przewidziano kompleksowe działania w zakresie poprawy estetyki podwórek i fasad obiektów. Istotne jest prowadzenie równoległe programu poprawy warunków techniczno-bytowych w ramach zasobu mieszkaniowego (łazienki, ogrzewanie).</p>

1.4	<p>Rewitalizacja techniczna obiektów i kompleksów przemysłowych</p> <p>W ramach programu rewitalizacji wymagane jest podjęcie aktywnych działań na rzecz wykorzystania potencjału obiektów postindustrialnych dla tworzenia nowoczesnej tkanki miejskiej oraz realizacji nowych funkcji gospodarczych lub społecznych. Rekomenduje się podejmowanie wielowątkowych projektów, w których aktywny udział biorą organizacje społeczne i sektor biznesu.</p>
1.5	<p>Ochrona i promocja zabytków oraz cennych obiektów historycznych</p> <p>Wymagana jest identyfikacja obiektów kluczowych z punktu widzenia dziedzictwa historycznego i wartości kulturowej (unikatowych obiektów postindustrialnych, elementów XIX-wiecznej infrastruktury mieszkaniowej i społecznej). Zakłada się wyznaczenie obiektów, które zostaną przeznaczone do konserwacji, w procesie konsultacji społecznych oraz przy udziale niezależnych ekspertów, co pozwoli na rzetelną ocenę celowości konkretnych przedsięwzięć konserwatorskich.</p>
1.6	<p>Poprawa stanu bezpieczeństwa technicznego na terenie Świętochłowic</p> <p>Obecność pozostałości przemysłowej infrastruktury technicznej (w tym urządzeń górniczych, np. szybów wentylacyjnych, itp.) jest znaczącym zagrożeniem dla zdrowia i życia mieszkańców Świętochłowic. Niezbędne jest ścisłe zidentyfikowanie kompletnego zakresu zagrożeń oraz ich systematyczne zabezpieczenie i eliminacja. W ramach celu operacyjnego rekomenduje się powołanie specjalnego zespołu ekspertów, w miarę możliwości dysponujących wiedzą nt. rzeczywistych uwarunkowań funkcjonowania zdegradowanych obecnie obiektów przemysłowych.</p>
1.7	<p>Systematyczna poprawa wydajności wewnętrznego układu komunikacyjnego</p> <p>Spójność i wydajność układu komunikacyjnego na obszarze Świętochłowic jest istotnym wyznacznikiem jakości życia mieszkańców oraz warunków rozwoju biznesu. Wymagane jest podejmowanie systematycznych działań w zakresie jakości nawierzchni, chodników, optymalizacji organizacji ruchu, oświetlenia. Ważnym elementem w ramach celu operacyjnego jest poprawa drożności układu komunikacyjnego w odniesieniu do przeprawy przez linię kolejową.</p>
1.8	<p>Rozwój infrastruktury społecznej – sektor edukacji i oświaty</p> <p>Identyfikowane potrzeby reorientacji systemu oświatowego w Świętochłowicach pociągają za sobą konieczność realizacji kompleksowego programu modernizacji i wyposażenia placówek edukacyjnych. Dotyczy to także zapewnienia nowoczesnych warunków w ramach rozwoju systemu kształcenia zawodowego (pracownie, warsztaty). Równocześnie cel operacyjny obejmuje systematyczne wzmacnianie infrastruktury systemu opieki nad dziećmi do lat 3 oraz przedszkoli.</p>

I.9	<p>Poprawa dostępności infrastruktury opiekuńczej i pielęgnacyjnej</p> <p>Tworzenie optymalnych warunków infrastrukturalnych ukierunkowanych na utrzymanie i poprawę zdrowia seniorów – także zwiększenie dostępności oferty placówek samorządowych prowadzących działalność w tym zakresie. Promocja placówek wspomagających osoby starsze (dienne domy pobytu, kluby seniora, rodzinne domy pomocy). Cel operacyjny obejmuje również promocję nowoczesnych rozwiązań w zakresie mieszkalnictwa dedykowanego dla seniorów (srebrne osiedla).</p>
I.10	<p>Rozwój infrastruktury kultury oraz aktywności społecznej</p> <p>Na potrzeby rozwoju działań ośrodków kultury na terenie Świętochłowic (w szczególności tych o zasięgu dzielnicowym) wymagane jest systematyczne unowocześnianie tych placówek oraz zwiększanie ich potencjału technicznego (wyposażenia). Innym elementem celu operacyjnego jest zapewnienie warunków infrastrukturalnych dla aktywności społecznej, w tym także w wymiarze gospodarczym (inkubacja przedsiębiorstw społecznych).</p>
I.11	<p>Likwidacja barier w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych</p> <p>Kompleksowy program usuwania barier urbanistyczno-architektonicznych, technicznych, komunikacyjnych, a także pełnej dostępności obiektów administracji samorządowej na terenie Świętochłowic. Program obejmuje również kompleksowe działania w ramach infrastruktury społecznej na terenie miasta oraz interwencję w zakresie szlaków komunikacyjnych.</p>
I.12	<p>Zwiększenie dostępności i atrakcyjności terenów inwestycyjnych</p> <p>Zakłada się 2 formy działania na rzecz zwiększenia dostępności terenów inwestycyjnych – identyfikacja i uzbrojenie terenów typu „brownfield” oraz rekultywacja terenów przemysłowych, których obecny poziom degradacji uniemożliwia ich ponowne wykorzystanie na rzecz celów gospodarczych. Cel operacyjny skupia się na systematycznej realizacji zadań polegających na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych lub rekultywacji powiązanej z uzbrojeniem terenu.</p>
I.13	<p>Systematyczna poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie miasta</p> <p>Systematyczny rozwój nowoczesnego systemu gospodarki odpadami i segregacji. Realizacja zadań w zakresie zachowania i zwiększenia powierzchni biologicznie czynnych na terenie miasta, w tym w szczególności terenów zielonych i zbiorników wodnych (tworzenie przestrzeni wypoczynku zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju). Eliminacja potencjalnych zagrożeń ekologicznych, a także poprawa klimatu akustycznego w Świętochłowicach.</p>

I.14	<p>Nowoczesne wzornictwo w przestrzeni publicznej Świętochłowic</p> <p>Percepcja jakości życia w mieście zależy w dużej mierze od estetyki i funkcjonalności otoczenia – w tym organizacji i wyposażenia przestrzeni publicznych oraz małej architektury. Wykorzystanie designu w projektach tego typu (np. meble miejskie, systemy informacji przestrzennej) pozwoli na zmianę wizerunku miasta zarówno w oczach mieszkańców, ale także odwiedzających, np. inwestorów. Wykorzystanie wzornictwa w przestrzeniach publicznych Świętochłowic pozwoli na osiągnięcie znaczącej poprawy wizerunku miasta przy stosunkowo niewielkich nakładach.</p>
I.15	<p>Efektywne zarządzanie zasobami energetycznymi i ograniczenie niskiej emisji</p> <p>Działania w zakresie ograniczenia niskiej emisji i gospodarki niskoemisyjnej. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz realizacja projektów inteligentnego zarządzania energią w obiektach publicznych, sieciach energetycznych, a także wsparcie budownictwa pasywnego (rozwiązania kogeneracji i trójgeneracji). Wdrażanie innowacyjnych systemów zarządzania energią wykorzystujących zaawansowane rozwiązania informatyczne.</p>



Obszar planowania: Społeczność

Cel strategiczny 3

Tworzenie warunków dla wzrostu jakości życia wszystkich mieszkańców, także tych zagrożonych różnymi wymiarami wykluczenia i marginalizacji

Nr	Cele operacyjne wraz z uszczegółowieniem kierunków działania
S.1	<p>Aktywna rewitalizacja społeczna w powiązaniu z działaniami infrastrukturalnymi</p> <p>Realizacja działań w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji. Założenia programu obejmują budowę szerokiej koalicji organizacji i instytucji na rzecz skutecznej aktywizacji społecznej oraz aktywizacji zawodowej, w tym w zakresie działań na rzecz samodzielności ekonomicznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
S.2	<p>Rozwój i promocja programów aktywizacji seniorów</p> <p>Wsparcie realizacji interpokoleniowych programów edukacyjnych, promocja kompetencji cyfrowych wśród osób starszych. Zwiększenie zakresu współpracy z organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji zadań publicznych na rzecz osób starszych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu ze względu na wiek. Cel operacyjny obejmuje w szczególności działania w obszarach tematycznych: zdrowie, rehabilitacja, rekreacja, kompetencje cyfrowe, przedsiębiorczość seniorów, kultura, edukacja.</p>
S.3	<p>Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych</p> <p>Cel operacyjny skupia się na opracowaniu i realizacji strategii polityki społecznej w zakresie działań na rzecz osób i grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją. Strategia opracowana zostanie na podstawie wielowymiarowej diagnozy problemów społecznych i będzie dodatkowo systematycznie aktualizowana (przynajmniej w cyklu 3-letnim). Systematyczny monitoring potrzeb w zakresie interwencji jest warunkiem skuteczności działania. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem równorzędnym do niniejszej Strategii w strukturze zarządzania miastem w wymiarze planistycznym. Wymagane jest, aby te programy strategiczne były ściśle spójne i zintegrowane.</p>

	Promocja i tworzenie przestrzeni dla aktywności społecznej świętochłowiczian
S.4	Utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych, które wzmocnić ma aktywność Pełnomocnika Prezydenta Miasta Świętochłowice ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Centrum należy rozpatrywać jako jeden z elementów programu rewitalizacji społecznej, natomiast jednym z jego podstawowych zadań będzie promocja i inkubacja przedsięwzięć w sektorze przedsiębiorczości społecznej.
S.5	<p>Aktywizacja społeczna w oparciu o współpracę z sektorem pozarządowym</p> <p>W oparciu o działalność Centrum Organizacji Pozarządowych samorząd Świętochłowic efektywnie pobudza aktywność społeczną i zaangażowanie mieszkańców w sprawy miasta / dzielnicy / podwórka. Budowa silnej wspólnoty mieszkańców Świętochłowic wymaga nowych form współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym projektów w formule formalnego partnerstwa samorządu i organizacji. Zakłada się systematyczny wzrost środków finansowych w budżecie partycypacyjnym oraz programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.</p>
S.6	<p>Nowoczesna edukacja dopasowana do zmian społeczno-gospodarczych</p> <p>Wzmocnienie dopasowania oferty edukacyjnej świętochłowickich placówek oświatowych do zmian gospodarczych oraz potrzeb rynku pracy (szkolnictwo zawodowe i techniczne). Rozwój programów kształcenia ustawicznego i uczenia się przez całe życie realizowanych zarówno przez instytucje samorządowe, jak i organizacje prywatne (w szczególności pozarządowe). Kierunkiem działania jest kształcenie kadr dla rozwoju tzw. „srebrnej gospodarki”.</p>
S.7	<p>Rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej i sportowo-rekreacyjnej</p> <p>Zwiększenie aktywności instytucji samorządu Świętochłowic w zakresie budowania atrakcyjnej oferty czasu wolnego. Kluczowym elementem poprawy jakości życia w mieście jest dostępność propozycji o charakterze lokalnym, wyróżniających się w odniesieniu do bogatej oferty na terenie Konurbacji. Rekomendowana jest koncentracja na budowaniu unikatowej oferty adresowanej do dzieci i młodzieży, rodzin z dziećmi, seniorów oraz obejmująca aspekt interpokoleniowy. Nowe podejście programowe zakłada zaangażowanie organizacji pozarządowych.</p>

S.8	<p><b>Wzmacnianie tożsamości i budowa trwałej, aktywnej wspólnoty świętochłowiczian</b></p> <p>Budowa tożsamości lokalnej i zwiększenie poziomu identyfikacji mieszkańców z miastem jest istotnym wyzwaniem w związku z rosnącą mobilnością oraz konkurencją w zakresie atrakcyjności osiedleńczej. Zakłada się, że wiodącą rolę w zakresie działań w wymiarze symbolicznym będzie podejmować Muzeum Powstań Śląskich we współpracy z innymi jednostkami samorządowymi.</p>
S.9	<p><b>Kreowanie trwałych mechanizmów partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju miasta</b></p> <p>Dla harmonijnego rozwoju wymagana jest systematyczna budowa partnerstw na różnych płaszczyznach i poziomach realizacji programów i projektów. Cel operacyjny obejmuje systematyczne wzmacnianie współpracy w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu (np. w oparciu o system Niebieskiej Karty), zwiększenie zaangażowania szkół w projekty instytucji kultury, organizacji pozarządowych, itp., a także zwiększenie zakresu formalnych partnerstw międzysektorowych.</p>
S.10	<p><b>Wzrost poziomu świadomości ekologicznej świętochłowiczian</b></p> <p>Promocja zasad zrównoważonego rozwoju. Realizacja programów edukacyjnych w placówkach oświatowych – wychowanie świadomej ekologicznie młodzieży (także poprzez uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych programach / konkursach). Promocja selektywnej zbiórki odpadów. Promocja szeroko pojętej postawy ekologicznej wśród dorosłych mieszkańców, także w sensie dbałości o krajobraz i czystość otoczenia. Promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ograniczenia niskiej emisji w powiązaniu z programami w zakresie infrastruktury.</p>
S.11	<p><b>Aktywizacja i promocja zaangażowania społecznego młodzieży</b></p> <p>Budowa trwałych i stabilnych fundamentów wspólnoty lokalnej zależy w wymiarze wieloletnim od zaspokojenia potrzeby zaangażowania ludzi młodych, którzy mogą realizować swoje pomysły i aspiracje w grupach rówieśniczych, przyjaznym otoczeniu instytucjonalnym i infrastrukturalnym. Skuteczne działania na rzecz młodzieży realizowane są we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz placówkami oświatowymi. Warunkiem sukcesu jest identyfikacja i promocja naturalnych liderów grup młodzieży w różnych dziedzinach (sport, kultura, nauka, technika) oraz promocja powstawania wokół ich osiągnięć grup rówieśniczych.</p>

### 5.3 Nowoczesny samorząd – doskonalenie procesów zarządzania

Istotnym czynnikiem wpływającym na dynamikę rozwoju miasta jest wydajność zarządzania w strukturach samorządowych. Aspekty zmiany związane z szeroko pojętym zarządzaniem zostały wyodrębnione jako wewnętrzny wymiar Strategii, odnoszące się w większym stopniu do zasad, procedur i form działania instytucji samorządu niż do celów „zewnętrznych” – odnoszących się do kreowania rzeczywistych pozytywnych zmian w Świętochłowicach.

Trzeba podkreślić, że skuteczna interwencja w obrębie zdefiniowanych w niniejszej Strategii domen planowania strategicznego (Gospodarka / Infrastruktura / Społeczność) wymaga elastycznego i efektywnego działania instytucji samorządowych oraz wykorzystania nowoczesnych metod i narzędzi zarządzania. Równie ważne jak podejmowanie ambitnych projektów rozwojowych jest ich sprawne i wydajne wdrażanie oraz angażowanie ważnych w danej dziedzinie aktorów lokalnych. Poniżej zdefiniowano program działania świętochłowickiego samorządu w odniesieniu do perspektywy „wewnętrznej” (metod i form działania oraz zarządzania), którego realizacja jest konieczna, aby skutecznie osiągnąć zarysowaną wizję rozwoju Świętochłowic.

Obszar planowania: Zarządzanie

Celem świętochłowickiego samorządu jest budowa nowoczesnego systemu świadczenia usług publicznych, który w formule partnerstwa będzie angażował szerokie spektrum organizacji i instytucji działających na terenie miasta oraz będzie stanowił odpowiedź na potrzeby wszystkich grup mieszkańców.

Współpraca rzeczywistych liderów instytucji samorządowych

A.1

Kreowanie rzeczywistych liderów jednostek oświatowych, których zadaniem jest tworzenie i realizacja wizji reorientacji profilu edukacyjnego w Świętochłowicach. Uruchomienie trwałych mechanizmów komunikacji i współpracy jednostek samorządowych na terenie miasta (przepływ informacji, promocja, uczestnictwo). Systematyczne zaangażowanie szkół w działania programowe realizowane przez instytucje miejskie w zakresie kultury, sportu, rekreacji, aktywizacji społecznej. Budowa trwałych mechanizmów komunikacji i współpracy w obrębie systemu zabezpieczenia socjalnego i bezpieczeństwa mieszkańców.

Partnerstwo jako zasada działania świętochłowickiego samorządu

A.2

Nowoczesne standardy zarządzania wymagają zwiększenia zakresu partnerstwa międzysektorowego na rzecz realizacji projektów i programów rozwojowych. W odniesieniu do współpracy z sektorem biznesu istotne jest podjęcie działań na rzecz wykorzystania możliwości partnerstwa publiczno-prywatnego oraz systematycznej komunikacji i promocji świętochłowickich przedsiębiorców. W odniesieniu do sektora pozarządowego rekomendowane jest podejmowanie formalnych partnerstw projektowych oraz wdrażanie nowych form działania w ramach wieloletnich programów współpracy. Partnerstwo jako zasada działania obejmuje również rozwój systemu obsługi inwestorów zewnętrznych.

Nowoczesne zarządzanie przy wykorzystaniu metod projektowych

A.3

Zwiększenie zakresu stosowania metod zarządzania projektowego przez instytucje samorządowe w Świętochłowicach. Wdrożenie systemu regulacji wewnętrznych umożliwiających realizowanie działań w sposób zorganizowany oraz systematyczne doskonalenie umiejętności i kompetencji pracowników samorządowych w zakresie zarządzania projektowego. Tworzenie interdyscyplinarnych zespołów projektowych oraz kreowanie ich liderów, odpowiedzialnych za koordynację całości działań w ramach projektu.

A.4	<p><b>Efektywne zarządzanie finansami miasta</b></p> <p>Wykorzystanie nowych metod w zakresie zarządzania finansami miasta. Wprowadzenie elementów budżetu zadaniowego (działanie komplementarne do stosowania zarządzania projektowego), a także ujęcie wieloletnie w kontekście planowania wydatków na projekty i programy. Systematyczne rozszerzanie zakresu budżetu partycypacyjnego (pozwala to dodatkowo zwiększać poziom integracji wspólnoty mieszkańców). Zwiększenie zakresu kontraktowania usług społecznych (outsourcing) oraz systematyczna ocena efektywności ekonomicznej projektów realizowanych w tej formule.</p>
A.5	<p><b>Świętochłowicki barometr społeczny</b></p> <p>Wdrożenie systemu monitoringu jakości i dostępności usług publicznych oraz analizy tzw. luki jakościowej (tzw. barometr społeczny). Opracowanie metodologii badań, ich systematyczna realizacja oraz publikacja wyników. Uzyskane wyniki w zakresie poziomu satysfakcji mieszkańców w odniesieniu do poszczególnych zakresów (pomoc społeczna, kultura, edukacja i usługi komunalne, komunikacja, bezpieczeństwo), a także zidentyfikowane trendy pozwalają wyznaczać kierunki bieżących interwencji.</p>
A.6	<p><b>Cyfrowe Świętochłowice</b></p> <p>E-usługi publiczne, promocja elektronicznej skrzynki podawczej. Cyfryzacja świętochłowickiego samorządu – zwiększenie dostępności i wykorzystania publicznych usług cyfrowych, zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w ramach procesów i procedur realizowanych przez instytucje samorządowe (<i>front office / back office</i>). Systematyczne podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników samorządowych.</p>
A.7	<p><b>Marka Świętochłowic – integruje i przyciąga</b></p> <p>Promocja marki Świętochłowic jako elementu integrującego mieszkańców miasta w wymiarze wewnętrznym (grupy docelowe: mieszkańcy, lokalni liderzy). W kontekście zewnętrznym budowanie wizerunku miasta o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej (wygodnego życia) i dogodnych warunkach dla rozwoju biznesu (inwestycje). Szerokie wykorzystanie nowoczesnego systemu komunikacji wizualnej w oparciu o znak promocyjny „Blżej niż myślisz” na potrzeby budowania wizerunku i marki Świętochłowic (np. kompleksowy system informacji przestrzennej).</p>

A.8	<p><b>Aktywne zaangażowanie i partnerstwo w ramach Konurbacji Górnośląskiej</b></p> <p>Realizacja projektów w ramach współpracy z miastami KG (obejmuje budowanie trwałych partnerstw na rzecz inwestycji i programów społecznych). Niniejsza Strategia zakłada optymalizację systemu świadczenia usług publicznych w kontekście wzajemnego uzupełniania się obszaru funkcjonalnego Konurbacji Górnośląskiej (w szczególności w ramach współpracy Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic). Rekomendowana jest orientacja na specjalizację w poszczególnych branżach usług społecznych (w tym zakresie Świętochłowice budują pozycję lidera usług dedykowanych osobom starszym, np. opiekuńczych).</p>
A.8	<p><b>Poprawa efektywności systemu komunikacji między samorządem a mieszkańcami</b></p> <p>Skuteczna komunikacja struktur i instytucji świętochłowickiego samorządu z mieszkańcami oraz organizacjami i przedsiębiorstwami działającymi na terenie Świętochłowic jest podstawowym warunkiem skutecznego zarządzania. W tym sensie rekomenduje się budowę efektywnego systemu konsultacji społecznych (w tym wykorzystanie technologii internetowych do realizacji procesu konsultacji), a także poprawę działań komunikacyjnych i promocyjnych prowadzonych przez instytucje samorządowe w zakresie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej. W ramach celu operacyjnego ważne jest również wykorzystanie możliwości współpracy z mediami (w tym w szczególności lokalnymi portalami internetowymi).</p>

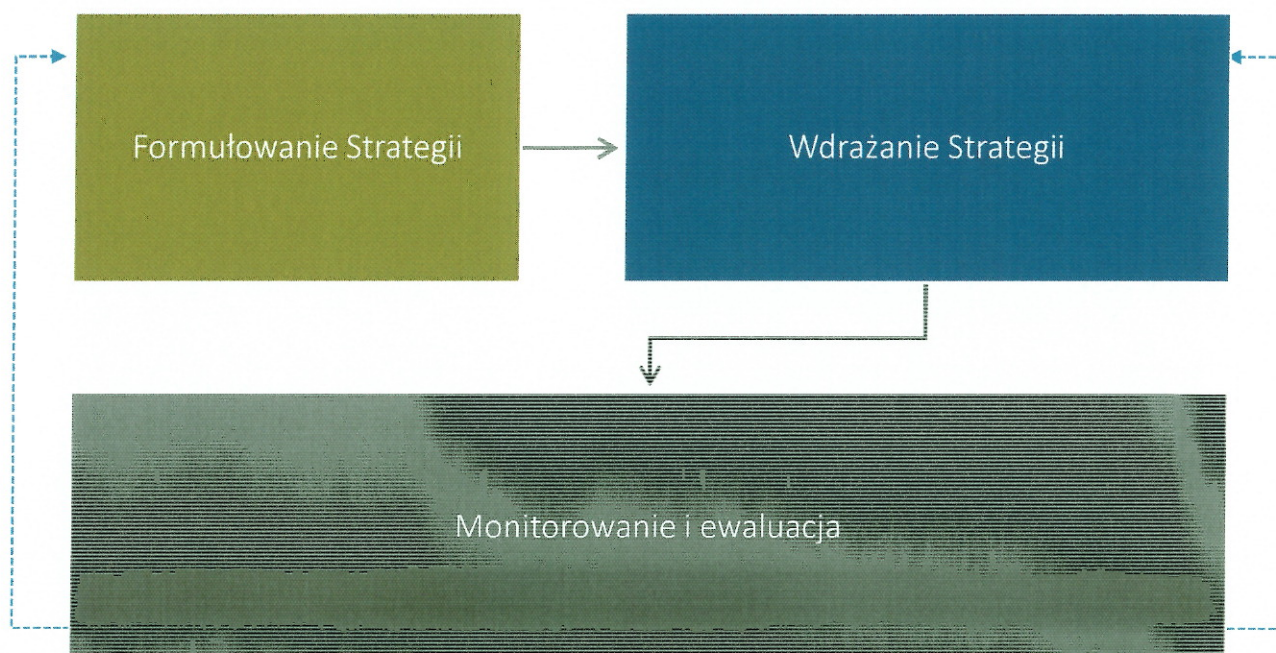
## 6. System zarządzania strategicznego

System wdrażania Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 r. obejmuje szereg zadań i procesów, które wymagają zaangażowania różnych instytucji i struktur organizacyjnych w mieście. System zarządzania strategią opiera się w wymiarze ogólnym na trzech głównych elementach:

- Formułowanie Strategii (obejmujące w pierwszej kolejności opracowanie niniejszego dokumentu, ale również jego aktualizacje – modyfikacje poszczególnych zapisów),
- Wdrażanie Strategii (działania wynikające ze strategii, podejmowane przez instytucje samorządowe na rzecz osiągnięcia celów strategicznych),
- Monitoring rezultatów i warunków wdrażania Strategii (systematyczna ocena poziomu realizacji celów strategicznych i wydajności systemu wdrażania – wyniki monitoringu stanowią wytyczne w zakresie aktualizacji i doskonalenia systemu wdrażania strategii).

Poniższy rysunek przedstawia zależności pomiędzy głównymi wymiarami zarządzania Strategią:

Grafika 4 Poziomy zarządzania Strategią





## 6.1 Wdrażanie Strategii

Kluczowe procesy związane z systemem wdrażania Strategii oraz wytyczne odnoszące się do odpowiedzialności za ich uruchamianie i realizację zaprezentowano poniżej:

- Przygotowanie projektu Strategii oraz projektów zmian w Strategii – Prezydent Miasta przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, w uzgodnieniu z Radą Miejską (zmiany zapisów w dokumencie także w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców, organizacji społecznych, przedsiębiorców oraz powołanej przez Prezydenta Miasta Rady Liderów Lokalnych). Propozycje zapisów Strategii dodatkowo poddane zostały szerokim konsultacjom społecznym, obejmującym wszystkie dzielnice miasta.
- Wybór zadań do realizacji w ramach Strategii – Prezydent Miasta przy współpracy struktur Urzędu Miejskiego i instytucji samorządowych.
- Nawiązywanie współpracy z partnerami dla realizacji działań i projektów wymagających zaangażowania innych organizacji i instytucji (administracji różnego szczebla, organizacji społecznych, przedsiębiorstw, uczelni wyższych, instytucji otoczenia biznesu) oraz działania lobbingsowe na rzecz strategicznych kierunków rozwoju w wymiarze ponadlokalnym – Prezydent Miasta.
- Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne programu rozwoju – wyspecjalizowane komórki Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, inne instytucje samorządowe (jednostki organizacyjne).
- Zatwierdzanie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i operacyjne programu rozwoju – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, Rada Miejska Świętochłowice.
- Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z celów operacyjnych poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej – Skarbnik Miasta, Prezydent Miasta, Rada Miejska.

- Przygotowanie wniosków o uzyskanie finansowania zewnętrznego dla projektów wynikających z założeń strategii – Prezydent przy zaangażowaniu struktur Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach wraz z jednostkami organizacyjnymi.
- Monitoring (przegląd) realizacji Strategii w systemie dwuletnim – wydział merytoryczny ds. realizacji strategii w ramach struktury Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, przy współpracy innych Wydziałów / Biur.
- Kompleksowy przegląd strategiczny (audyt Strategii, w systemie 5 – letnim) - Prezydent przy zaangażowaniu struktur Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach (wydział merytoryczny ds. realizacji strategii w ramach struktury Urzędu Miejskiego przy współpracy innych Wydziałów / Biur).
- Nadzór nad realizacją projektów, rozliczenia, raporty – merytoryczne komórki Urzędu Miejskiego.
- Ewaluacja osiągania poszczególnych celów operacyjnych – Urząd Miejski, Prezydent Miasta, Rada Miejska, kierujący jednostkami podległymi w ramach struktury świętochłowickiego samorządu.

Należy przyjąć, że w procesy na poziomie wdrażania Strategii w znaczeniu operacyjnym (tj. zadań, projektów lub programów, które wynikają z celów strategicznych), w zależności od specyfiki przedsięwzięć, będą zaangażowane różne organy, jednostki i instytucje samorządowe Miasta Świętochłowice, w tym spółki handlowe lub jednostki organizacyjne miasta.

## 6.2 Monitorowanie i ewaluacja

Procedura monitorowania i ewaluacji Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 obejmuje wskazane poniżej procedury.

### Monitoring

Monitoring bieżący w okresach dwuletnich. Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej zadań, które zostały przyjęte do realizacji (zarówno na poziomie przygotowania koncepcyjnego i projektowego, jak i na poziomie wdrożeniowym). Koncepcja zarządzania strategicznego zakłada, że działania rozwojowe podejmowane przez Miasto Świętochłowice (oraz jego jednostki i spółki) w latach 2014 – 2030 będą każdorazowo przyporządkowane do zdefiniowanych celów strategicznych. Stąd wynikiem monitoringu

prowadzonego w systemie dwuletnim będzie zestawienie zadań (zarówno infrastrukturalnych, jak nieinwestycyjnych), których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych zapisanych w Strategii. Wymagane jest zatem, aby na etapie podejmowania przez jednostki samorządu konkretnych zadań były one przyporządkowane do celów strategicznych i operacyjnych. Najprostszą formą jest opatrzenie każdorazowo danego zadania symbolem wiążącym zadanie z danym celem strategicznym oraz celem operacyjnym.

Zestawienie 4 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych

	Cel strategiczny	Symbol
1	Stymulowanie wzrostu gospodarczego w oparciu o atrakcyjność inwestycyjną oraz branże wykorzystujące dynamikę zmian społecznych	G
2	Budowa przyjaznej przestrzeni miejskiej oraz nowoczesnej infrastruktury społecznej przy wykorzystaniu potencjału poprzemysłowego miasta	I
3	Tworzenie warunków dla wzrostu jakości życia wszystkich mieszkańców, także tych zagrożonych różnymi wymiarami wykluczenia i marginalizacji	S
Zarządzanie	Nowoczesny system świadczenia usług publicznych, który w formule partnerstwa będzie angażował szerokie spektrum organizacji i instytucji działających na terenie miasta oraz będzie stanowił odpowiedź na potrzeby wszystkich grup mieszkańców.	A

Zestawienie zadań oznaczonych odpowiednim symbolem sporządzone zostanie przez wydziały merytoryczne Urzędu Miejskiego w Świętochłowicach, przy czym obejmować ono będzie również zadania realizowane przez jednostki organizacyjne oraz spółki miejskie nadzorowane przez te wydziały. Zestawienie będzie przedkładane do wydziału merytorycznego ds. realizacji Strategii w ramach struktury Urzędu Miejskiego w terminie do końca pierwszego kwartału roku następującego po każdym okresie ewaluacyjnym (obejmującym dwa pełne lata).

Produktem monitoringu w systemie rocznym będą zestawienia w następującej formie:

Zestawienie 5 Schemat zestawienia zadań na potrzeby monitoringu rocznego

G	I	S	A
Cel operacyjny G.1	Cel operacyjny I.1	Cel operacyjny S.1	Cel operacyjny A.1
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...	...
Cel operacyjny G.2	Cel operacyjny I.2	Cel operacyjny S.2	Cel operacyjny A.2
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...	...
Cel operacyjny ...	Cel operacyjny ...	Cel operacyjny ...	Cel operacyjny ...
Zadanie ...	Zadanie...	Zadanie...	Zadanie...
...	...	...	...

Prezydent przedkłada Radzie Miejskiej informację w zakresie monitoringu w systemie dwuletnim.

#### Audyt strategiczny

Kompleksowy przegląd strategiczny (audyt Strategii, w systemie 5 - letnim). Rekomenduje się przeprowadzenie przeglądów strategicznych w okresie pięcioletnim obowiązywania strategii. Wynikiem przeprowadzenia przeglądu będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające:

- Podsumowanie zestawień wyników uzyskanych w ramach monitoringu (informacje z okresu dwuletniego) wraz z oceną poziomu realizacji poszczególnych celów operacyjnych i strategicznych.
- Wyniki diagnozy stanu miasta zawierające dane porównywalne z zakresem analizy sytuacji społecznej i gospodarczej miasta wraz z porównaniem i analizą najważniejszych wskaźników wyrażających kondycję społeczno – gospodarczą miasta.

- Ekspertyzę dotyczącą postępu w rozwoju miasta wraz z rekomendacjami dotyczącymi ewentualnych modyfikacji w zakresie celów operacyjnych oraz zadań, jakie powinien zrealizować samorząd, aby osiągnąć założone cele strategiczne.

Przeglądy strategiczne spełniają *de facto* warunki tzw. ewaluacji *mid-term*, której celem jest obiektywna krytyka pierwszych wyników wdrażania programu, co pozwala ocenić również jakość samego systemu wdrażania i monitorowania. Przeglądy strategiczne mają na celu uzyskanie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób założenia i cele przekładane są na działania oraz wskazanie konieczności dokonania korekt (aktualizacji).

Raporty z przeglądów strategicznych są prezentowane Radzie Miejskiej przez Prezydenta Miasta Świętochłowice wraz z zawartymi w ekspertyzie rekomendacjami korekt, aktualizacji, uzupełnienia zawartości programu rozwoju.

Zmiany w Strategii Rozwoju Miasta Świętochłowice dokonywane będą uchwałą Rady Miejskiej na wniosek Prezydenta. Przed podjęciem uchwały wymagane jest wydanie stosownej opinii przez komisję branżową.

Ocena realizacji strategii na podstawie danych zawartych w przeglądach strategicznych zostanie dokonana w systemie pięcioletnim. Jej celem będzie porównanie założonych w strategii oddziaływań i efektów jej wdrażania z faktycznie osiągniętymi efektami. Na tej podstawie formułowane będą zalecenia na kolejne lata wdrażania Strategii. Ocena dokonywana będzie przez Prezydenta Miasta we współpracy z właściwymi wydziałami Urzędu Miejskiego, które przedstawią ją do przyjęcia Radzie Miejskiej.

Ocena końcowa zostanie przeprowadzona po zakończeniu całego okresu, w jakim realizowane mają być zadania ujęte w strategii. Wnioski z oceny (przy wykorzystaniu narzędzi stosowanych w ramach przeglądów strategicznych) posłużą, jako rekomendacje dla planowania rozwoju w następnych okresach planowania strategicznego.

System wdrażania Strategii jest procesem, który wymaga czasu oraz wyboru metody wprowadzania kontekstowych korekt. W przypadku Strategii Rozwoju Świętochłowic system wdrażania będzie można uznać za właściwy, jeżeli:

- kolejne projekty strategiczne będą realizowane z właściwą konsekwencją,

- w każdym momencie wdrażania będzie dostępna pełna informacja zarówno o działaniach strategicznych, jak i o zmianach w uwarunkowaniach rozwoju miasta,
- liczba podmiotów oraz ich aktywność skoncentrowana wokół celów strategicznych będzie rosła,
- Strategia będzie stanowiła oś zarządzania miastem, a równocześnie będzie narzędziem pozyskiwania środków z otoczenia.

## 7. Komunikacja i upowszechnianie Strategii

W ramach upowszechniania Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 podjęte zostaną następujące działania:

- Umieszczenie Strategii na stronie [www.swietochlowice.pl](http://www.swietochlowice.pl) oraz pełnej wersji w Biuletynie Informacji Publicznej,
- Umieszczenie Strategii na stronie [www.miasto3.com](http://www.miasto3.com) projektu „Miasto do potęgi trzeciej. Zintegrowane podejście do problemów obszarów funkcjonalnych na przykładzie Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic” ([www.miasto3.com](http://www.miasto3.com)),
- Zamieszczenie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim informacji o przyjęciu Strategii, warunkach jej dostępności,
- Informowanie o zawartych w dokumencie planach inwestycyjnych na zebraniach w dzielnicach i innych spotkaniach mieszkańców z władzami miasta,
- Zapewnienie możliwości zapoznania się przez mieszkańców z treścią dokumentu poprzez wyłożenie dokumentu w Biurze Rady Miejskiej.

Wszystkie zmiany Strategii będą na bieżąco publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej.

Samorząd Miasta Świętochłowice będzie w sposób otwarty i transparentny podchodził do projektów zgłaszanych przez podmioty prywatne oraz organizacje pozarządowe, fundacje, stowarzyszenia, kościoły i związki wyznaniowe, mogące pozytywnie wpłynąć na osiągnięcie zakładanych celów rozwojowych miasta. Współpraca z wyżej wymienionymi podmiotami życia społecznego będzie inicjowana poprzez organizację spotkań z mieszkańcami, podczas których przedstawiciele Rady Miejskiej i Urzędu Miejskiego prezentować będą możliwości współpracy w nadchodzącym okresie. Inicjatorem współpracy mogą być również mieszkańcy, organizacje, przedsiębiorstwa i instytucje działające na terenie Świętochłowic. Propozycje wspólnej realizacji przedsięwzięć mogą być kierowane do samorządu w trybie ciągłym, zarówno poprzez zwrócenie się na piśmie, poprzez radnych miejskich, jak i w czasie spotkań z władzami miasta.

### Etap budowania Strategii Rozwoju

W ramach prac nad Strategią realizowano systematyczne działania polegające na upowszechnieniu informacji o zakresie opracowania, jego celu i przeznaczeniu:

- Przeprowadzenie cyklu spotkań moderowanych (warsztatów strategicznych) Zespołu Liderów Lokalnych powołanego przez Prezydenta Miasta. Celem spotkań było uzyskanie

wskazań do analizy SWOT, w tym konfrontacja opinii członków Zespołu Liderów z danymi statystycznymi zebranymi na etapie diagnostycznym, otwarta debata w zakresie definiowania celów strategicznych oraz form i metod ich osiągnięcia. Zespół Liderów liczył łącznie ok. 60 osób. Odbyły się 4 spotkania Zespołu Liderów.

- Przeprowadzenie badania sondażowego wśród mieszkańców Świętochłowic. Badanie ankietowe zostało przeprowadzone od 9 do 31 stycznia 2014 roku. Kwestionariusz ankietowy można było wypełniać w tradycyjnej formie (formularze wyłożono w Urzędzie Miejskim oraz wybranych jednostkach miejskich) oraz *on-line*. W ramach ankietyzacji zebrano łącznie 681 ankiet. W badaniu ankietowym wzięło udział 233 mężczyzn (37%) oraz 401 kobiet (63%). Wyniki badań zostały zamieszczone w opracowaniu pt. „Świętochłowice 2013 – Analiza sytuacji społecznej i gospodarczej miasta”.
- Przeprowadzenie 4 warsztatów z udziałem członków Zespołu Liderów Lokalnych (w pełnym składzie lub w podzespołach problemowych) oraz sformułowanie niezbędnych celów operacyjnych i zadań wraz z szacunkowymi kosztami ich wykonania i możliwymi źródłami sfinansowania, a także wskazanie zadań priorytetowych, których realizację należy rozpocząć w pierwszej kolejności, ze względu na ich ważność i pilność dla poprawy warunków życia ludności i rozwoju gospodarczego gminy.

#### Konsultacje społeczne projektu Strategii

W ramach prac związanych z przygotowaniem „Strategii Rozwoju Świętochłowic do roku 2030”, przeprowadzono otwarte konsultacje społeczne w każdej z 5 dzielnic Świętochłowic. Konsultacje społeczne zapewniły pełne uspołecznienie procesu powstawania Strategii. Spotkania konsultacyjne były przeprowadzone metodami aktywnymi, umożliwiającymi wyrażenie opinii mieszkańcom. Organizacja procesu konsultacji społecznych obejmowała:

- skuteczne poinformowanie mieszkańców o spotkaniu (ogłoszenie w prasie, plakaty),
- przygotowanie scenariusza spotkań i warsztatów (prezentacja multimedialna i dyskusja moderowana),
- opracowanie i zebranie ankiet (formularzy konsultacji społecznych),
- wynajęcie i przygotowanie sali i sprzętu,
- przygotowanie materiałów biurowych dla uczestników (długopisy, markery, notatniki) i materiałów informacyjnych w formie prezentacji multimedialnej i w wersji papierowej,



- opracowanie sprawozdania z konsultacji społecznych wraz z informacją, które z uwag i postulatów zostały uwzględnione w treści Strategii.

Konsultacje społeczne odbyły się w dniach 17 - 21 lutego 2014 roku. Łącznie w konsultacjach wzięło udział 170 mieszkańców miasta. Szczegółowy wykaz miejsc prowadzenia konsultacji społecznych przedstawia poniższa tabela.

*Zestawienie 6 Spotkania z mieszkańcami w ramach procesu konsultacji społecznych Strategii*

Data	Dzielnica	Miejsce	Liczba uczestników
17.02.2014	Centrum	MDK, ul. Harcerska	31
18.02.2014	Chropaczów	ZSO nr 2, ul. Sudecka	26
19.02.2014	Lipiny	CKŚ - d. Grota, ul. Chorzowska	38
20.02.2014	Piaśniki	SP 1, ul. Zubrzyckiego	30
21.02.2014	Zgoda	SP 8, ul. Komandra	45
Razem			170

Za jedną z form konsultacji i komunikacji Strategii należy też uznać przeprowadzenie procedury związanej z procesem uchwałodawczym i przyjęciem Strategii jako elementu prawa lokalnego. Etap ten obejmował następujące działania:

- Projekt Strategii podlegał weryfikacji i uzgodnieniom wewnętrznym w ramach struktur wykonawczych świętochłowickiego samorządu (Wydziały Urzędu Miejskiego, instytucje samorządowe w Świętochłowicach). Poszczególne jednostki wносиły uwagi i rekomendacje w zakresie treści projektu Strategii.
- Przedstawienie (w formie prezentacji multimedialnej) projektu Strategii na posiedzeniach komisji branżowych Rady Miejskiej poświęconych Strategii, a także podczas sesji Rady Miejskiej, na której podejmowana była uchwała o jej przyjęciu.

#### Upowszechnianie treści Strategii

W ramach prac związanych z procesem opiniowania i przyjmowania dokumentu przez Radę Miejską zrealizowano następujące działania polegające na konsultowaniu treści dokumentu:

- Publikacja pełnego tekstu Strategii w formie wydawnictwa w nakładzie 50 egz. oraz na płytach CD/DVD w ilości 50 szt.
- Publikacja i dystrybucja broszury (tekst skrócony, 24 strony objętości), zawierającej najistotniejsze zapisy Strategii w języku niespecjalistycznym w nakładzie 500 egz. Grupa docelowa publikacji – lokalni liderzy i środowiska opiniotwórcze, organizacje społeczne, organizacje przedsiębiorstw, jednostki i instytucje samorządu.

Podczas realizacji działań upubliczniających uwzględniano zapisy „Podstawowych zasad oznakowania projektów finansowanych ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2007-2013”. Na każdym etapie realizacji Strategii informowano opinię publiczną o fakcie, że opracowanie Strategii jest współfinansowane ze środków UE, przyznanych na realizację projektu pn. „Zintegrowane podejście do problemów obszarów funkcjonalnych na przykładzie Chorzowa, Rudy Śląskiej i Świętochłowic”. Zamieszczono logo UE i logo PO PT 2007-2013 oraz informację o współfinansowaniu projektu przez UE na wszystkich wykonywanych materiałach, w tym drukowanych, utrwalanych na płytach CD (DVD) i publikowanych na stronach internetowych.

## 8. Zintegrowany charakter Strategii

Strategię można uznać za zintegrowaną, gdy jest zgodna z innymi wieloletnimi planami rozwoju dla danego kraju, regionu, a także uprzednio zatwierdzonymi przez samorząd dokumentami planistycznymi. Strategia rozwoju powinna wyrażać główne założenia rozwojowe tych dokumentów poprzez konkretne propozycje projektów i rozwiązań, uwzględniając jednocześnie specyfikę, przewagi i ograniczenia gminy, której ma służyć. Poniżej wymieniono dokumenty planistyczne, z którymi zgodne jest niniejsze opracowanie. Przedstawiono również podstawowe trendy i prognozy, jakie zostały uwzględnione przy definiowaniu poszczególnych celów strategicznych, operacyjnych oraz określaniu konkretnych zadań.

Zgodność z dokumentami strategicznymi na poziomie UE, kraju i regionu:

Strategia Rozwoju Świętochłowic do roku 2030 jest komplementarna w odniesieniu do następujących dokumentów o charakterze programowym i strategicznym obowiązujących (lub znajdujących się w fazie konsultacji) na poziomie wspólnotowym, krajowym i regionalnym:

- Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko. Perspektywa 2020 r.,
- Strategia Sprawne Państwo 2020,
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020 – Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa na lata 2012 - 2020,

- Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Strategia Rozwoju Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. (projekt),
- Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Projekt Szczegółowego Opisu Priorytetów RPO WSL 2014 – 2020,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (w szczególności z jego zmianami przyjętymi uchwałą Nr/III/1/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 września 2010 roku).

Szczególną uwagę zwracano także na prognozy oraz trendy o charakterze ponadlokalnym:

- Możliwości absorpcji środków pomocowych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej;
- Wysoka atrakcyjność inwestycyjna podregionu katowickiego województwa śląskiego;
- Prognozy wzrostu gospodarczego w Polsce;
- Możliwości wystąpienia zjawiska deficytu siły roboczej (w szczególności osób młodych – trwałe, niekorzystne tendencje demograficzne);
- Rozwój w kierunku społeczeństwa informacyjnego – możliwości i wyzwania związane z komputeryzacją i Internetem;
- Systematyczna poprawa jakości drogowych szlaków komunikacyjnych, jak również tendencji skierowanej na odnowienie transportu kolejowego na terenie województwa śląskiego.

Zgodność z programami na poziomie lokalnym:

Wykorzystano również następujące dokumenty o zasięgu lokalnym:

- Lokalny Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich Świętochłowic na lata 2007 - 2015 (opracowany w lipcu 2007, zaktualizowany w kwietniu 2010, zmieniony w grudniu 2011),
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Świętochłowice,
- Program Ograniczania Niskiej Emisji w Wydzielonej Części Miasta Świętochłowice,
- Program Przeciwdziałania Bezrobociu w Mieście Świętochłowice,

- Plan Gospodarki Odpadami,
- Program Współpracy Miasta Świętochłowice z Organizacjami Pozarządowymi na 2014 rok.

## Zestawienie tabel

<i>Zestawienie 1 Kluczowe komponenty procesu planowania strategicznego .....</i>	<i>6</i>
<i>Zestawienie 2 Najważniejsze dane w zakresie życia społecznego i gospodarczego w Świętochłowicach .....</i>	<i>11</i>
<i>Zestawienie 3 Wykaz projektów strategicznych.....</i>	<i>.....</i>
<i>Zestawienie 4 System przyporządkowania zadań do celów strategicznych .....</i>	<i>54</i>
<i>Zestawienie 5 Schemat zestawienia zadań na potrzeby monitoringu rocznego .....</i>	<i>55</i>
<i>Zestawienie 6 Spotkania z mieszkańcami w ramach procesu konsultacji społecznych Strategii.....</i>	<i>60</i>

## Zestawienie grafik

<i>Grafika 1 Ocena wybranych aspektów życia w Świętochłowicach (sondaż w grupie 697 mieszkańców).....</i>	<i>13</i>
<i>Grafika 2 Cele strategiczne rozwoju Świętochłowic do roku 2030.....</i>	<i>28</i>
<i>Grafika 4 Poziomy zarządzania Strategią.....</i>	<i>51</i>

## Osoby zaangażowane w prace Rady Liderów Lokalnych

<i>Zbigniew Anioł</i>	<i>Dziennik Zachodni</i>
<i>Zbigniew Blacha</i>	<i>Komenda Miejska Policji</i>
<i>Sebastian Bryłka</i>	<i>Uczeń. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Świętochłowicach</i>
<i>Władysław Bulanda</i>	<i>Klub Abstynenta „Spróbuj z nami”</i>
<i>Bogusław Buliński</i>	<i>Straż Miejska Świętochłowice</i>
<i>Stanisław Cukierda</i>	<i>Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów</i>
<i>Janusz Dubiel</i>	<i>Stowarzyszenie Dwie Wieże</i>
<i>Jadwiga Garbaciok</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Łukasz Głqb</i>	<i>Uczeń. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Świętochłowicach</i>
<i>Anna Gurgul</i>	<i>Uczennica. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Świętochłowicach</i>
<i>Ewa Jakubowska</i>	<i>Urząd Miejski w Świętochłowicach</i>
<i>Monika Kassner</i>	<i>Ruch Autonomii Śląska</i>
<i>Jan Klusko</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma EKOINSTAL)</i>
<i>Joachim Knechtel</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>

<i>Grzegorz Kołodziej</i>	<i>Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wiosenna”</i>
<i>Gerda Król</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Eugeniusz Krzywda</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma KENPOL)</i>
<i>Henryk Kupka</i>	<i>Polski Czerwony Krzyż</i>
<i>Aleksander Kurczyk</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma ADO-MED.)</i>
<i>Henryk Kurek</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Mirosław Kwiatkowski</i>	<i>Komenda Miejska PSP</i>
<i>Beata Loska</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Rafał Łataś</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Jerzy Migoń</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Andrzej Miłek</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Dominik Napierała</i>	<i>Uczeń. Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 1 w Świętochłowicach</i>
<i>Łukasz Niestroj</i>	<i>Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej</i>
<i>Piotr Nowak</i>	<i>ROD Zgoda</i>
<i>Jan Orlikowski</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma Delta Trans)</i>
<i>Urszula Owoc-Kania</i>	<i>Rada Miejska w Świętochłowicach</i>
<i>Janina Pistelok</i>	<i>Polski Związek Niewidomych</i>
<i>Dawid Politał</i>	<i>Stowarzyszenie Dwie Wieże</i>
<i>Wojciech Przetacznik</i>	<i>Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi</i>
<i>Krystyna Rawska</i>	<i>Stowarzyszenie Aktywni dla Świętochłowic</i>
<i>Ryszard Sasak</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma ADO-MED.)</i>
<i>Tomasz Siwek</i>	<i>Rada Gospodarcza (firma Pegaz Sp. z o.o.PPHU)</i>
<i>Krzysztof Skrzymowski</i>	<i>MGSM „Perspektywa”</i>
<i>Krzysztof Sprus</i>	<i>Stowarzyszenie Osób Narodowości Śląskiej</i>
<i>Mariusz Szeremeta</i>	<i>MUKS „Skatka – Śląsk”</i>
<i>Bogusława Tanhojzer</i>	<i>Urząd Miejski w Świętochłowicach</i>
<i>Ryszard Willner-Paster</i>	<i>Urząd Miejski w Świętochłowicach</i>
<i>Karol Woźniczka</i>	<i>Spółdzielnia Mieszkaniowa Świętochłowice</i>